

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL "Naš tisk" / Direktor Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna "Slov. poročevalca" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II., telefon 23-522 do 23-526 / Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-596, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalac

Predsednik Bayar na domačih tleh

Prebivalci Carigrada so mu priredili nadvse slavnosten sprejem

Ankara, 13. sept. (Tanjug). Danes dopoldne je prisel v Carigrad predsednik Turške republike g. Dželal Bayar, ki se je vrnil z uradnega obiska prijateljski Jugoslaviji.

Prijateljski obisk lorda Mountbattena

Beograd, 13. sept. V Beogradu se je zvedelo, da bo 22. t. m. prišel na prijateljski obisk jugoslovanski vojni mornarici poveljnik britanske sredozemske mornarice admiral lord Mountbatten. Do obiska bo prišlo v zvezi s križarjenjem enot sredozemske mornarice pred jesenskimi anevri. Lord Mountbatten bo prišel na admiralski ladij, križarji "Glasgow" v spremstvu križarke "Gambia" in jahte "Surprise". Britanske vojne ladje bodo v jugoslovanskih vodah do 1. oktobra in bodo obiskale nekatere jugoslovanske pristanišča, med njimi Split, Šibenik, Dubrovnik in Stari grad.

Jugopres

Predsedniku Turške republike so priredili v Carigradu slavnosten sprejem. Ob prihodu so ga sprejeli člani vlade s predsednikom vlade Menderesom, diplomatski in konzularni zbor, zastopniki vilajeta pod vodstvom carigradskega vladnega namestnika Gkaja, zastopniki vojske in veličanska množica ljudstva, ki je navdušeno pozdravljala predsednika Bayara.

Predsednika Turške republike so pozdravljali in slovesno sprejeli že vzdolž njegove poti proti Carigradu. Včeraj popoldne so prebivalci vilajeta Čanakale v Dardanelih priredili manifestacije Dželalu Bayaru in njegovemu spremstvu, ko je jahta "Savarone" pripeljala v Dardanelске vode. Prebivalci bližnjih krajev so se zbrali v Čakanalu, kjer so navdušeno pozdravljali predsednika republike ob vrnitvi z uradnega obiska v Jugoslavijo.

Ko se je ladja "Savarone" s predsednikom Bayarom in njegovim spremstvom, obkrožena od kontratorpedov, približala Carigradu, so vse ladje, ki so bile v Bosporu in Zlatem rogu, pozdra-

vile prihod predsednika Bayara z zvoki siren, bojne ladje pa so izstrelile 21 topovskih salv. Nato so bojne ladje v Bosporu predsednikovi jahti napravile spalir do pristanišča Haydar paša.

Posvetovanje pomorcev v Brightonu

Beograd, 13. sept. Iz kompetentnih virov smo zvedeli, da bo Jugoslavija sodelovala na zasedanju mednarodnega pomorskega komiteja, ki bo 15. sept. v Brightonu v Angliji. Jugoslovansko delegacijo bo vodil dr. Vladislav Trajković, profesor zagrebske univerze, ki je član stalnega biroja mednarodnega pomorskega komiteja. Na zasedanju bodo razpravljali o projektu konvencije o odgovornosti ladij za potnike, o slepih potnikih, o osnovanju mednarodnega višjega pomorskega sodišča in o obsegu odgovornosti ladij za tovore. Pred odhodom jugoslovanske delegacije je bilo 11. in 12. t. m. na Reki posvetovanje jugoslovanskih pomorskih strokovnjakov. Posvetovanje je vodil prof. dr. Trajković, kot predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve pa mu je prisostvoval tudi dr. Milan Baroš, državni svetnik za zunanje zadeve.

Jugopres

pozdravile in mu želele dobrodošlico civilne in vojaške osebnosti, člani vlade, zastopniki diplomatskega zbora ter veličanska množica ljudstva.

Od jugoslovanske strani so predsednika Bayara pozdravili odpravnik poslov jugoslovanskega veleposlanstva v Turčiji Kiro Hadživasilev in člani generalnega konzulata v Carigradu.

Na čast prihodu Dželala Bayara je Carigrad danes slovesno okrašen, drevi pa bo vse mesto razsvetljeno.

Poslovilni obiski veleposlanika Malleta

Beograd, 13. sept. Britanski veleposlanik v Beogradu sir Yvo Mallet je danes napravil poslovilni obisk podpredsednikom izvršnega sveta Aleksandru Rankoviću, Svetozari Vukmanoviću in Rodoljubu Čolakoviću.

GOSPODARSKI ODBOR ZBORA PROIZVAJALCEV

Za hitrejšo modernizacijo prometa

(Od našega skupščinskega dopisnika)

Beograd, 13. sept. Odbor za gospodarstvo zbora proizvajalcev je na današnji popoldanski seji nadaljeval razpravo o stanju rečnega, zračnega in cestnega prometa v naši državi ter o ukrepih za njegov napredek in razvoj. Po besedah predstavnika zveznega zbora za planiranje bomo prihodnje leto posvetili rečnemu prometu veliko pozornost, posebno pa obnovi obstoječega ladijskega prostora, ker promet na naših rekah neprestano raste. Njegova vloga se bo posebno povečala s povečano domačo proizvodnjo nafte in se zaradi tega predvideva tudi izgradnja štirih tankerjev z najmodernejšo opremo. Za potrebe mednarodnega tovornega prometa bodo do konca 1957. leta zgrajene tudi tri rečno-pomorske ladje, ki bodo omogočale morsko zvezo naše države po Donavi. Ljudski poslanci so v razpravi opozorili na potrebo večje uporabe rečnega prometa in poudarili potrebo boljšega izkoriščanja razpoložljivega prostora, kakor tudi potrebo določitve tarif, ki bi koordinirale železnice in ladje ter stimulirale proizvajalce, da bi se bolj posluževali rečnih ladij.

Generalni direktor UNESCO bo obiskal Jugoslavijo

Beograd, 13. sept. (Tanjug) Generalni direktor UNESCO g. Luther Evans bo prisel 20. septembra na uradni obisk v Jugoslavijo. Med tridnevnim bivanjem v Beogradu bo obiskal jugoslovanske državne funkcije, Srbsko akademijo znanosti, beograjsko univerzo in nekatere druge prosvetne ter kulturne ustanove. Prisostvoval bo konferenci Mednarodne federacije za dokumentacijo, ki bo od 20. do 25. septembra v Beogradu kakor tudi sestanku jugoslovanske nacionalne komisije za UNESCO, na katerem bodo razpravljali o predlogu programa UNESCO za leto 1955-56 in o sodelovanju UNESCO ter Jugoslavije.

Sožalje Jugoslavije ob nesreči v Alžiru

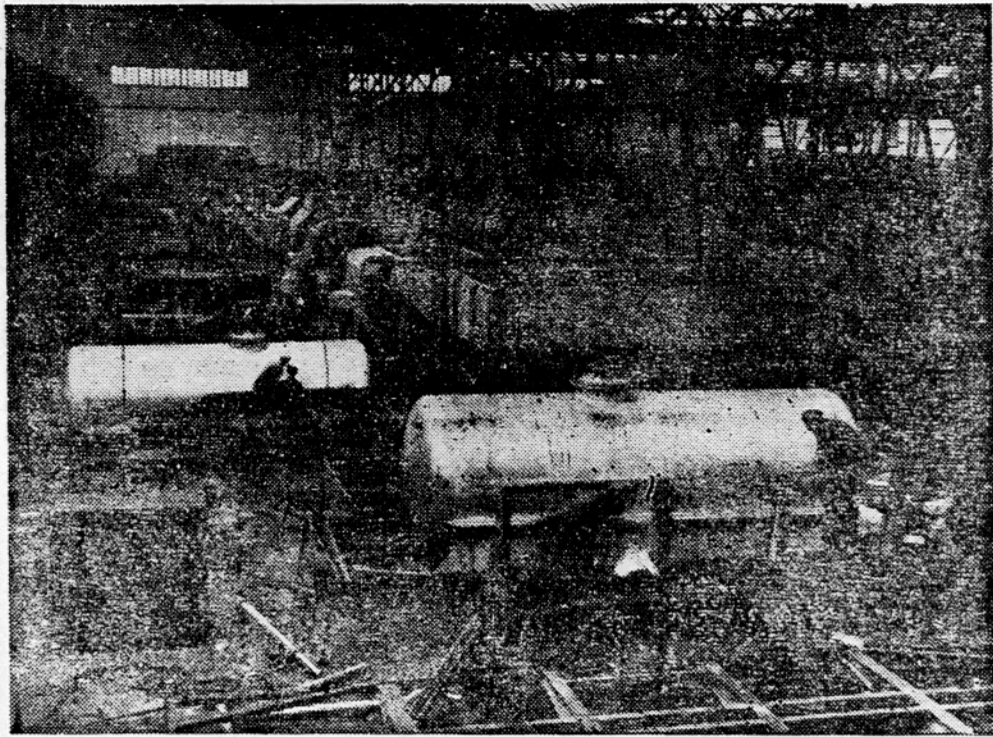
Beograd, 13. sept. (Tanjug). Vršilec dolžnosti sekretarja za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler je poslal predsedniku francoske vlade in ministru za zunanje zadeve Mendès-Franceu naslednjo brzojavko:

"V imenu jugoslovanske vlade in svojemu imenu želim izraziti globoko sožalje ob hudi elementarni nesreči v Alžiru, ki je povzročila toliko človeških žrtev in gmotne škode."

Strasbourg, 13. sept. Posvetovalna skupščina evropskega sveta je danes sprejela resolucijo, s katero poziva države članice, naj prispevajo za pomoč prebivalstvu, ki je bilo prizadeto ob nedavnem potresu v Alžiru. Resolucijo so predlagali delegati Nizozemske in Grčije.

VREME

Napoved za torek: V zahodni in severni Sloveniji pretžno oblačno vreme z manjšimi vnesnimi razjasnitvami. Na Primorskem lepo vreme z menjalno se oblačnostjo. Zlatis v alpskem svetu bodo krajevne padavine.

Zanimiv prizor iz velike tovarne vagonov v Kraljevu. Izdelava vagonov terja prostrane montažne dvorane, te tako je mogoče slediti velikim naraščajočim zlasti iz Turčije, kamor so doslej poslali že 550 zaprtih vagonov.

GOSPODARSKI ODBOR ZVEZNEGA ZBORA

Proizvodnji premoaga in črni meta urajir

Potrošnikom je zagotovljenega dovolj premoaga — Zaloge železne rude v Jugoslaviji zadostujejo po računih strokovnjakov za 60 let

(Od našega skupščinskega dopisnika)

Beograd, 13. sept. Gospodarski odbor zveznega zbora je na današnji popoldanski seji pod predsedstvom tov. Toneta Fajfarja razpravljal o načrtu družbenega plana FLRJ za 1955. leto in sicer o planirani proizvodnji in predelavi premoaga, proizvodnji in predelavi nafte in planirani proizvodnji črne metalurgije. Pojasnila o planirani proizvodnji obeh panog sta članom odbora dala predstavnik Zveznega zbora za gospodarsko planiranje inž. Dular in inž. Slajmer.

Odbor je sklenil, da v zvezi z zaščito rudarjev priporoči zveznemu izvršnemu svetu, da podvzame potrebne ukrepe za zboljšanje varnosti v naših rudnikih. Prvo vprašanje, ki je bilo postavljeno danes v razpravi o planirani proizvodnji premoaga v 1955. letu, je bilo vprašanje o preskrbi potrošnikov s premoagom. To vprašanje je postavil ljudski poslanec Tone Fajfar, ki je danes nadomestoval predsednika odbora tov. Mitentje Popoviča. Predstavnik Zveznega zbora za gospodarsko planiranje inž. Dular je na to vprašanje odgovoril, da trenutno pomanjkanje premoaga ne gre pripisovati manjšim količinam premoaga, ki so na razpolago potrošnikom, temveč izredno velikemu povpraševanju po premoagu. Medtem ko je lani bilo potrošnikom na razpolago samo 650.000 ton premoaga, jim je bilo letos že dosedaj prodano 1.000.000 ton, torej skoraj 900 tisoč ton več kot celo lansko leto. Medtem ko so lansko leto potrošniki kupovali povprečno 1 in pol do 2 tona premoaga, ga

sebo upoštevanju izkušenj ljudskih republik Slovenije in Hrvaške. Nekateri poslanci so se zanimali za stanje in perspektive domače proizvodnje motornih vozil. Danes razpolagamo samo s 19.000 kamioni, 1500 avtobusi in 10.000 potniškimi avtomobili. Inž. Suvajdžić je ljudskim poslancem povedal, kakšne uspehe je dosegla naša industrija pri izdelavi tramvajev, kamionov in avtobusov ter je ob tej priložnosti poudaril, da zaradi visokih cen za ta prevozna sredstva ni večjega zanimanja. Dejal je, da zaradi visokih uvoznih koeficientov, tako za dokončana vozila kakor tudi za posamezne dele, prihaja do znatne podražitve cen domače proizvodnje, tako da

jih prometna podjetja praktično ne morejo nabaviti, ker so v glavnem deficitarna. Na koncu razprave o prometu je predsednik odbora tov. Dragi Stamenković predložil osnovnoro tričlansko komisijo, ki bi skupno s komisijo odbora za gospodarstvo zveznega zbora podrobno proučila stanje našega prometa, vprašanje investicij in njegovega razvoja. Ko je bil njegov predlog sprejet, se je pričela razprava o kmetijstvu.

Predstavnik zveznega zbora za planiranje inž. Milun Ivanović je seznanil ljudske poslance z aktualnimi vprašanji kmetijstva in odgovoril na njihova vprašanja. Odbor bo jutri nadaljeval delo.

S. I.

ukrepe za povečanje varnosti v rudnikih.

V razpravi o proizvodnji in predelavi nafte ni bilo nekih posebnih elementov, po katerih bi se ta razprava razlikovala od razprave v gospodarskem odboru zbora proizvajalcev.

V razpravi o črni metalurgiji je inž. Slajmer na vprašanje članov odbora dejal: "Izgradnja vseh kapacitet črne metalurgije se odvija po planu. V 1955. letu bodo zgrajeni vsi objekti, ki jih sedaj gradimo, razen železarnice Nikšić, ki bo začela obravovati v začetku 1956. leta. Pono proizvodnjo bodo nove kapacitete dosegle 1958. leta, ko bomo proizvajali nad 1.500.000 ton surovega jekla in nad 90.000 ton surovega železa. Uvažati bomo morali samo še približno 30.000 ton različnih specialnih izdelkov oziroma jekla. Rezerve železne rude so dokončno preiskane šele v Varni (kjer jih je okoli 160 milijonov ton) in Ljubiji (kjer jih je 15 do 17 milijonov). Rezerve Varnice zadostujejo za proizvodnjo železa za okoli 70 let, rezerve Ljubije pa za proizvodnjo jekla okoli 30 let. Računa se, da razpolaga vsa Jugoslavija z okoli 250 milijoni ton železne rude, kar bi zadostovalo za proizvodnjo naše industrije za okoli 60 let.

Člani odbora so postavili mnogo vprašanj glede starega železa, ki ga uvažamo, ker ga doma nimamo dovolj. Letos smo uvozili okoli 90.000 ton starega železa. Računati moramo, da bo deficit starega železa znašal čez 10 do 15 let kakih 100.000 ton letno.

Ljudski poslanci so mnogo diskutirali tudi o koksu, ki ga še vedno uvažamo in za katerega plačujemo velika devizna sredstva. Člani odbora so poudarili, da je potrebno nuditi pomoč strokovnjakom, ki se bore za koksiranje našega domačega premoaga. Odbor bo nadaljeval delo jutri.

M. P.

Delegacija LMJ v Avstriji

Predstavniki jugoslovanske mladine so se davi odpeljali v Zahodno Avstrijo

Dunaj, 13. sept. (Tanjug). Delegacija Ljudske mladine Jugoslavije, ki se pod vodstvom sekretarja CK Milojka Druvočiča mudi v Avstriji kot gost Socialistične mladine Avstrije, se je odpeljala davi v zahodne pokrajine, kjer si bo ogledala več tovarn in navezala stike z zastopniki avstrijske mladinske organizacije.

Člani jugoslovanske delegacije so med bivanjem na Dunaju s člani vodstva socialistične mladine Avstrije izmenjali izkušnje iz dela mladinskih organizacij in govorili o možnostih za sodelovanje, ter o vprašanjih v zvezi z naprednim mednarodnim mladinskim gibanjem. Z voditelji sindikalne mladine so se pogovorili o problemih delavske mladine, z zastopniki organizacije "Kinderfreunde" pa o njihovih izkušnjah v vzgoji otrok. Delegacija sta sprejela tudi član predsedstva socialistične stranke Avstrije in vodja kulturno-

Sestanek predsednikov okrajnih organizacij SZDL

Ljubljana, 13. sept. Pod predsedstvom tov. Mihe Marinka je bil danes v klubu poslancev sestanek predsednikov vseh okrajnih organizacij SZDL Slovenije. Ne dnevne redu je bil razgovor o aktualnih političnih problemih, o katerih sta po poročilih predsednikov okrajev iz črpnogovorila tovariša Miha Marinko in Stane Kavčič.

NEW DELHI, 13. sept. (Tanjug). Od 88 kreških metnikov, ki so bili rojeni v Indiji, ker se niso hoteli vrniti v Severno ali Južno Korejo, jih je 33 prošlo, da bi smeli ostati v Indiji, 51 jih želi iti v Mehiko, 1 v Južno Korejo in 1 na Kitajsko.

Kriza v Južnem Vietnamu

Spor med načelnikom generalnega štaba in predsednikom vlade se zaostruje

Pariz, 13. sept. (AP) Načelnik generalnega štaba vojske Južnega Vietnama general Nguien Van Hin je danes odklonil zahtevo predsednika južnovietnamske vlade, naj zapusti državo in odpotuje v Pariz. Politični opazovalci v Sajgonu izražajo mnenje, da bo minister obrambe Ngo Can skušal zavzeti poslopje generalnega štaba, v katerem biva Van Hin, če je ta ne bi hotel zapustiti. Van Hin, ki je še vedno načelnik generalnega štaba in ga podpira vojska, je davi povečal stražo okrog poslopja in jim dal dva tanka, da bi ga branili, če bi ga hotel predsednik vlade s policijo odstraniti. Predsednik vlade Diem De pa je ojačal stražo okrog svoje rezidence, ki jo straži okrog 100 policajev.

Po vseh iz francoskih virov je nedvomno, da je načelnik generalnega štaba pripravil državni udar in da bi vsak poskus odstraniti Hina nasilno, povzročil upor vojske, ker predsednik vlade nima na razpolago oboroženih sil. Spor bi ugal poravnati samo Bao Daj. Letega so obvestili o krizi — biva namreč v Franciji — pa doslej ni storil ničesar, da bi izgladil spor med predsednikom vlade in načelnikom generalnega štaba.

Obmejni sporazum jugoslovanskih in bolgarskih železnic

Beograd, 13. sept. (Tanjug) Zvezni izvršni svet je na svoji seji 8. t. m. ratificiral sporazum o obmejni prehodni službi za potniške, prtljažni in blagovni promet, ki je bil podpisan v Niški banji med jugoslovanskimi in bolgarskimi državnimi železnicami.

V soboto in nedeljo se srečamo na Ostrožnem!

Skupščina Stalne konference mest bo v Skoplju 27. oktobra

Zagreb, 13. sept. (Tanjug). Predsedništvo Stalne konference mest, ki se je danes sestalo v Zagrebu, je sklenilo, da bo prihodnja skupščina Stalne konference mest 27. X. v Skoplju. Na dnevnem redu skupščine bodo problemi razvoja lokalnih skupnosti. Na skupščino v Skoplju bodo povabljeni tudi zastopniki mest Grčije in Turčije.

Ljudi pri dočlanjanju ekonomske politike ljudskih odborov. V okviru razprave o družbenem planu bo na skupščini v Skoplju predloženo tudi poročilo o stanovanjskem položaju, kakor tudi o njegovih posledicah. To poročilo, ki bo podprto z utemeljenimi podatki iz vse države, pripravila stalna komisija za stanovanjske zadeve.

Med zasedanjem skupščine v Skoplju bodo tudi posebni delovni sestanki predstavnikov občin in mest, na katerih bodo razpravljali o aktualnih problemih, ki naj bi prišli na dnevni red Stalne konference mest. Poleg tega bodo zastopniki Skoplja navedli udeležencem konference svoje izkušnje iz organizacije in administracije svojega ljudskega odbora. Predsedništvo stalne konference mest je sklenilo, naj se taka diskusija z zastopniki ljudskih odborov organizira v bodoče v vseh mestih, v katerih bo zasedala Stalna konferenca mest.

Finska združna delegacija v Sloveniji

Ljubljana, 13. sept. Te dni se mudi v Sloveniji finska združna delegacija, ki vrača obisk jugoslovanskim združnikom, ki so bili pred kratkim na Finskem. V nedeljo se je delegacija mudila med drugim v Starem trgu pri Ložu, kjer je bila velika okrajna razstava plemenske živine in sicer je bilo razstavljenih 312 glav. Finske združne je pozdravil predsednik okrajne združne zveze Postojna. Opoldne so bili finski združniki na kosilu v gostišču v Pudobu kot gostje združnikov Loške doline. Tu je goste pozdravil tudi tov. Janez Hribar. Po kosilu so si ogledali gostje spomenik padlim borcem na Ulaki nad Starim trgom, potem pa so odšli v Postojnsko jamo.

Pred praznikom na OSTROŽNEM

Tretji zlet tabornikov na Ostrožnem

Da tudi taborniki, člani Taborniške zveze Slovenije proslavijo praznik »Stajerska v borbi« so se odločili, da priredijo svoj III. zlet na Ostrožnem.

Velik dan za Sevojno

Sevojno, 13. sept. (Tanjug). Danes so v naši veliki valjarni bakra začeli s polkusno proizvodnjo v livarni. Tej bo v kratkem sledila stiskalnica, do 1. novembra pa tudi valjarna, tako da bo valjarna bakra sposobna za obratovanje z vsemi svojimi oddelki od začetka prihodnjega leta. Valjarna bakra nam bo dajala letno 24.000 ton valjanih bakrenih in medenastih profilov in brezžičnih cevi vseh vrst. Letno vrednost proizvodnje cenijo na 16 milijard; investicije se bodo izplačale že v dveh letih. Valjarno so začeli graditi pred štiri leti. Njeni obrati zavzemajo prostor 45.000 kvadratnih metrov. Samo dvorana valjarne, kjer bodo valjali bloke, težke od 1 do 3 ton, meri 400 x 100 m.

Tega zleta se bo udeležilo več kot 1500 tabornikov. Da bo zlet kar najbolje uspel, so ustanovili poseben pripravljalni odbor, ki bo skrbel za čim boljši sprejem in postrežbo gostov. Doslej so naročili že 10.000 km. metrov slame za ležišča po šotorih, veliko množico drv za taborne kuhinje in ognje itd. Razporedili bodo tudi informacijske mreže, kjer bodo člani dobili potrebna navodila. Zveza bo razposlala okrog 54 potokazov, saj bodo prihajale taborniške družine po 20 km marša iz vseh strani v Celje. Marši bodo šli čez pomembnejše točke iz časov NOB. V teh dneh bo tudi veliko člansko tekmovanje v taborniškem mnogoboju, ki bo obsegalo razen drugega tudi postavljanje šotorov s petčlansko ekipo in orientacijski tek.

Tabor bo pričel že v soboto opoldne, stal bo v gozdiku, ki ga bo ločil od slavnostnega prostora. Priprani smo, da bo ta tabor vzbuja veliko pozornost med udeleženci proslave ne samo s svojo ureditvijo, temveč tudi s šest metrov visokim stolpom, kjer bodo na jamborih vzhvale taborniške zastave.

Tri doline že pripravljene

Savinjska, Mislinjska in Mežiška dolina! V vseh treh gorovjih le o Ostrožnem. V počastitve praznika »Stajerska v borbi« so v zadnjih dneh prireditve, patrolje pa so odšle po

tistih potih in stezah, kjer so včasih hodili partizani. Ko je šla patrolja iz Soštanja, so imeli lepo zborovanje in otvoritev Planinskega doma na Kozjeku, kjer je bil izveden miting, posvečen Ostrožnemu. Na Gnjecu je bila veličastna manifestacija, katere se je udeležilo okrog tisoč mladincev. »Svoboda« iz Soštanja prireja koncerte po večjih krajih Savinjske in Saletške doline. V Rečici pa bo tudi razstava iz NOB.

V vseh krajih, ki ležijo v teh dolinah, bodo na predvečer proslave zagoreli kresovi in z gora, ki ležijo ob Mežiški dolini, se bo videl njih sij tudi tja čez mejo.

Okrajnemu odboru SZDL v Murski Soboti se je doslej prijavilo že preko 3000 udeležencev za proslavo na Ostrožnem, od teh največ iz Murske Sobotice, Beltingca, Gradu, Puconca, Martjanca itd. Iz Murske Sobotice bo odšlo po dotedajšnjih prijavah preko 1000 ljudi.

Senčne in sončne iz našega gostinstva

Turizem je lahko pomembna panoga narodnega gospodarstva, razvoj turizma pa je odvisen od gostinstva. Vsekakor se je naše gostinstvo v zadnjih letih na splošno močno dvignilo. Se vedno pa je tudi dokaj negativnih pojavov, primerov slabih odnosov do gostov, pretiranega navijanja cen in drugih škodljivih pojavov, ki ne škodujejo samo ugledu gostinstva, pač pa, in to predvsem prituži, tudi ugledu naše družbene ureditve.

Prišlo je pri gostih. Po dveh urah sedenja smo šele ugotovili, da imajo pri hiši tuji natakari, ki se je izvoila pokazati na dvorišču, kjer so bili gostje. Prav tako kot s postrežbo, ki bi jo lahko imenovali še manj kot polžev in s popolnoma brezbrinim odnosom do gostov sploh, pa so nas presenetili s ceno. Namarezek salame s kruhom so nam zaračunali okoli 250 din! V moji skupini so bili tudi gostilničarji, ki so trdili, da je bila ta salama zaračunana najmanj 2000 din kilogram, kar ravno stane v mesnici komaj 300 do 400 din kilogram!

Pred dnevi sem z večjo družbo potoval po Gorenjski, Primorski in drugih krajih naše ožje domovine. Ob tej priliki smo se lahko prepričali o gornjih trditvah glede gostišč. Nekateri ugotovitve hčemo navesti, ne zaradi kritike te ali druge prizadete osebe ali podjetja, pač pa zaradi tega, da bi take napačne odpravljali, ker je to v interesu ne samo dotičnega podjetja, pač pa nas vseh.

Ne bi bilo prav, če ne bi navedli tudi primerov dobre postrežbe in pravih odnosov do gostov, ki smo jo doživeli na potovanju. Tako smo prenočili, večerjali in zajtrkovali v hotelu Triglav v Koprnu. Lahko trdim, da je bila postrežba odlična, hrana dobra in okusna, prav tako je bil vsakdo zadovoljen s prenočitvijo, pa zato cene niso bile nič večje kot drugod. Še prav posebno prijetno pa smo bili presenečeni in Karlovcu. Kar smo prispeči popoldne po družini urli, nismo računali na toliko kosilo. Vseeno sma povprašali v mestni restavraciji »Zumberak«, če imajo kaj toplega za kosilo. Z največjo prijazenostjo nas je sprejel mlad natakar, očitno šef restavracije. V manj kot pol ure smo imeli vsi (bilo nas je okoli 30 in nismo bili napovedani) kosilo po izbiri in tudi pijača. Ter smo lahko že po 40 minutah postanka nadaljevali pot, izredno zadovoljni s postrežbo in kosilom. Vsakdo iz naše skupine je zatrjeval, da bo šel, ko pride spet v ta kraj, naravnost v to gostišče.

Kosili smo v Parku-hotelu na Bledu. Čeprav je bilo kosilo prej naročeno in je bilo ta dan v restavraciji zelo malo drugih gostov (mati četrtina stolov ni bila zasedena), je bila postrežba površna in slaba. Dobili smo mrzlo kosilo, teletjo pečenko in krompir pa kar na skupnem krožniku za vso mizo, češ da ni majo časa stati vsakomur posebej. Natakari so nekaj potihem gozdjali, kar smo razumeli tako, da jim pač nismo po godu. Bolj kot okoli nas, so se sukali okrog manjše družbe tujcev. Seveda cena za naše kosilo ni bila zato nič manjša, pač pa glede na postrežbo in kvaliteto ter količino jedi izredno visoka.

Zvečer smo prispeli skozi Vrščič in Trento v Bovec, kjer smo prenočili v hotelu Kanin. Zeleli smo izdatno večerjo, saj smo bili pošteni lačni. Natakar nam je povedal, da imajo pripravljeno golaž. Ko smo izrazili željo, da bi radi kaj drugega in da lahko tudi malo počakamo, je rekel dotični natakar, da je za nas tudi golaž čisto dober. Uprava hotela ni bila tega mišljenja in smo bili nato postreženi prav dobro. Torej po mišljenju takih lenih natakarjev bi moral gost pač jesti, kar imajo trenutno pri roki, čeprav je pripravljen plačati pripravljane jedi po izbiri in okusu.

Največje razočaranje pa smo doživeli v gostišču Mokrice pri Brežicah, kjer je bil pred leti dom onemoglih. Tam nismo bili razočarani samo mi, pač pa prav tako drugi, med njimi tudi inozemski gostje. Ker je bilo zvečer in se nam je mudilo naprej, smo naročili narezek. Za tak narezek iz čisto navadne salame smo čakali nekaj več kot noldruugo uro. Nekaj gostov iz Hrvaške, ki so sedeli pri sosednji mizi na nam je potožilo, da so čakali na večerjo več kot dve uri. Se na pijačo smo morali čakati več kot pol ure. Kaj so delali natakari, ni vedel nihče, saj jih lep čas sploh

DEVIZNI TEČAJI

Na Dev. obračunskem mestu v Ljubljani so bili 12. septembra zaključni no naslednjih tečajih: USA dolar 962 (958,20, 958,56, 219,53); angl. funt. 2524 (2510,91, 2548,79, 253,43); DM 21000 (20755,80, 20613,06, 191,38); belg. frank 1940 (1928,84, 1940, 223,33); franc. frank 272 (271,09, 271,27, 216,50); Klr. švic. franc. (19028,63, 18943,52, 176,12); Ital. lira 130 (149,85, 150,98, 214,54); Lit. STO 151 (150,13, 151, 214,58); holand. forint 2275 (22725, 22725, 187,85); obr. dolar Avstr. 886 (884,76, 887,45, 195,82); obr. dolar Turčija 642,50 (641,76, 642,12, 114,04).

Pomenijo: 1 število predhodni srednji tečaj FLR.J.; 2 število srednji tečaj FLR.J.; 3 število devize v %; črtica za označbo devize pomeni, da v tej devizi ni bilo zaključkov v Ljubljani.

PREDLOGI IZ RADENCEV

Trenutna energetska kriza ni noben razlog za malodušje — Mnogi električni izdelki, ki so danes v prometu, ne ustrezajo po svoji ekonomičnosti in varnosti — Koristi mikrocentral — Regrese za elektrifikacijo!

Slatina Radenci, 13. sept. Za razpravo, ki se je razvila večeraj in danes po izpranih referatih na tukajšnjem posvetovanju elektro-strokovnjakov, so značilne tri stvari: prvič so udeleženci posvetovanja ugotovili, da trenutno splošno pomanjkanje električne energije, zlasti v zimskih mesecih, ne more biti razlog za malodušje, saj so v teku priprave, ki bodo terjale večletno elektrifikacijsko delo. Kljub pomanjkanju elektrike je treba tudi zaradi tega propagirati in uvajati na podeželju uporabo, zlasti takih naprav, ki rabijo razmeroma malo električne energije. Treba

je stremeti za tem, da se uporablja v gospodinjstvih in drugih gospodarske namene na podeželju tok zlasti poleti in pozimi, ko splošna obremenitev ni tako velika. Nadalje so udeleženci posvetovanja iz vseh republik ugotovili potrebo po solidnih predpisih za izvedbo lokalne elektrifikacije in da se standardizirajo njeni elementi. Skoro neverjetna je ugotovitev strokovnjakov, da imamo danes v prometu najrazličnejše električne aparate, ki ne ustrezajo osnovnim pogojem življenjske varnosti ljudi, vrhu tega pa ne ekonomično trošijo tok. Vse hvale je spriču teza vreden sklep, da bo Elektrotehniško društvo povabilo tovarne, ki izdelujejo električni material oz. aparate, naj jih pošljejo posebni komisiji tega društva v oceno. Na osnovi take ocene, pri kateri bi sodeloval še Zavod za napredek gospodinjstva in Kmetijski raziskovalni zavod, bi dobil material oz. aparat znak, ki bi jamčil za njegovo ekonomičnost in strokovno pravilno izvedbo. V ilustraciji naj navedemo le to, da bi bilo prav, če bi naša elektroindustrija n. pr. renehala izdelovati neekonomične »požrešne« sevalne pečice (za ogrevanje prostorov) in začela izdelovati mnogo bolj varčne ventilatorske pečice.

Nadalje je posvetovanje poudarilo potrebo, da začnemo bolj kot doslej računati s pomenom, ki ga lahko imajo v našem elektrogospodarstvu spričo obstoječi možnosti (razpoložljive vode in razsežna področja z ustreznimi vetrovi) majhne centrale, tako imenovane mikrocentrale. S tem v zvezi bi morala naša podjetja n. pr. »Litostroj« in »Rade Končar« nadaljevati že začeto izdelovanje majhnih turbin in generatorjev.

Da bi bilo mogoče razširiti uporabo cenejšega nočnega toka, mora naša industrija začeti izdelovati tudi dvo- in večtarifne števce, ki jih danes nihče pri nas ne proizvaja, katerih uvoz pa zaradi visokih cen ne pride

Posvetovanje se je danes končalo. Za zaključek so bili sprejeti mnogo obetajoči sklepi, in sicer splošni, ki pridejo v poštev za vso državo in taki, ki se nanašajo le na Slovenijo. O tem bomo še poročali. — M. F.

Omeniti je treba še predlog ing. Milivoja Rakiča, profesorja tehnične fakultete iz Beograda, ki je z začetkom omenil, da daje država v svoji iskreni želji pomagati kmetijstvu, kredite za plemensko živino, semena itd. in da priznava kmetom regrese ali popuste pri nakupu razičnih strojev, da pa vse te olajšave ne veljajo za elektrifikacijo in nabavo električnih strojev ter aparatov, ki tudi dvigujejo storilnost dela in izboljšujejo raven našega kmetijstva. Menil je, da bi se ta naša politika morala razširiti tudi na elektrifikacijo, ki še kako vpliva na delovno produktivnost našega podeželja.

Kakor je danes izjavil direktor zagrebškega sejma dr. Ivan Znidaršič, so komercialni rezultati letošnjega mednarodnega

Pobuda za »debeli« trg

V naši ponedeljski številki smo objavili nekaj misli o pobudi gospodarskega sveta MLO Ljubljana za oživitve nekdanjih »debelih« trgov. Namen teh trgov je predvsem, da bi prišli potrošniki na čim bolj enovaten način brez nepotrebnih posrednikov in čim ceneje do pridelkov za zimo. To pobudo name-rava po svoje realizirati tudi Trgovsko podjetje Okrajne združne zveze Ljubljana-okolica v Aškerčevi ulici. Pri tem podjetju bodo lahko potrošniki nabavili vse potrebne pridelke za zimo na debelo, zlasti krompir, po sortah, kakršne bodo zahtevali. Kupljeno blago bo podjetje samo dostavljalo na dom potrošnikom. Podjetje bo blago nabavljalo preko kmetijskih združenj in ga brez posredovanja trgovine na drobno dostavljalo potrošnikom. Upajmo, da se bo to poznalo tudi pri ceni. J.

Delegacija belgijskih sindikatov v Ljubljani

Ljubljana, 13. sept. Danes je prispela v Ljubljano delegacija sindikata javnih služb v Belgiji, ki jo vodi predsednik sindikata Henri Jansen. Goste iz Belgije, ki se bodo mudili v Jugoslaviji 10 dni, je pozdravil in sprejel v imenu centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Marjan Vivoda. Danes si je delegacija ogledala Litostroj, osnovno šolo v Mostah in znamenitosti Ljubljane. Obiskala bo tudi Zagreb, Beograd in Reko.

Okrita nahajališča asfalta pri Splitu

Split, 13. sept. Na obronkih Mosora pri Splitu so našli nahajališča asfalta dobre kakovosti. Področje, na katerem se nahaja asfalt, je veliko okoli 30 kv. kilometrov. Geološki zavod iz Zagreba je kot prvi prispevek za nadaljnje raziskovanje, dodelil okrajnemu ljudskemu odboru Splita 4 milijone dinarjev. Te dni so v poskusne namene nakopali prva dva vagona rude.

V Zagrebu za 50 milijard kupčij

Zagreb, 13. sept. Čeprav je prvotno prevladovalo mnenje, da letošnji mednarodni zagrebški velesajem, ne bo imel toliko obiskovalcev, ker je bil na železnica odobren samo 25% popust, vendar je bilo že do danes opoldne toliko obiskovalcev kot lani do konca sejma. Velesajem si je ogledalo 225.000 ljudi, ostane pa še ves jutrišnji dan. Samo večeraj si je velesajem ogledalo 50.000 ljudi, med njimi precej večjih skupin iz vseh republik.

Zastopnika Evropske ekonomske komisije na obisku v Jugoslaviji

Beograd, 13. sept. (Tanjug) Visoka funkcionarja Evropske ekonomske komisije, direktor sektorja za industrijo Waring in specialni pomočnik izvršnega sekretarja, Kostelezky, bosta prispela 25. septembra v Jugoslavijo, kjer bosta imela razgovore z jugoslovanskimi ekonomskimi strokovnjaki, posebno z onimi, ki sodelujejo pri delu komiteja evropske ekonomske komisije. Med petdnevnim bivanjem v Jugoslaviji bosta obiskala tudi Zenico.

Delegacija belgijskih sindikatov v Ljubljani

Ljubljana, 13. sept. Danes je prispela v Ljubljano delegacija sindikata javnih služb v Belgiji, ki jo vodi predsednik sindikata Henri Jansen. Goste iz Belgije, ki se bodo mudili v Jugoslaviji 10 dni, je pozdravil in sprejel v imenu centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Marjan Vivoda. Danes si je delegacija ogledala Litostroj, osnovno šolo v Mostah in znamenitosti Ljubljane. Obiskala bo tudi Zagreb, Beograd in Reko.

„Cvetje jeseni“

Tako je naslov vrtnarske razstave, ki je odprta do 19. t. n. v Ljubljani ob tivolskem ribniku. Po naslovu sodeč bi človek mislil, da je to razstava rezanega jesenskega cvetja. Toda ne, na razstavi so tudi druge lepote s področja vrtnarstva. V zorniku in okusno urejeni dvorani najdemo najrazličnejše lončnice, znane in manj znane, ki se obiskovalcem predstavljajo v visoki lepoti. Nekaj trajnic in okrasnih grmičkov prav tako krasno prostorno dvorano. Najbogatejši pa je izbor rezanega cvetja. Prav tako je mnogo trajnic, največ gladijol in dalij. Med najlepšimi je dalija, ki ima ime našega velikega pesnika »dr. Franceta Prešer-

na.« Poleg nje stoji prav tako zadnja noviteta z imenom »Primičeva Julija« in še vrsta domačih novosti. V dvorani tudi ne manjka bazenčka z vodometom in z zlatimi ribicami. Razstava je vsestranska poučna, je prikaz trdopolnega dela domačih vrtnarjev in požlahtnjevalcev cvetlic ter obenem tudi prikaz lepote in vrednot najrazličnejših okrasnih rastlin. Oglede razstave je zares pravi užitek, to tem bolj, ker razstava s cvetjem in okrasnimi rastlinami nismo vajeni. Zavaljo tega ne smemo opustiti priložnosti za oglede te svojevrstne, zares lepe in zanimive razstave.

4. oktober — Mednarodni dan otroka

Letošnji mednarod. dan otroka, ki bo 4. oktobra, bomo proslavljali ves teden. Posebni republiški odbor, ki ga sestavljajo predstavniki mladinskih, sindikalnih in drugih množičnih ter družbenih organizacij, pripravljajo za dostojno proslavo tega tedna vrsto akcij, ki bodo posvečene zdravju in rasti naših otrok. Nedvomno je, da je akcija Teden nege zob, ki jo bo organiziral Rdeči križ Slo- izdelane po navodilih zobozdravnikov, ena izmed zelo pomembnih akcij. Da bi naši otroci zobe čim bolj negovali, je Rdeči križ Slovenije stopil v stik z neko tovarno in risiku in se z njo dogovoril o proizvodnji otroških ščetk, ki bodo izdelane po navodilih zobozdravnikov. Za proslavo mednarodnega dneva otroka bodo tudi zdravstveni pregledi otrok po vsej Sloveniji, razna predavanja itd. Centralni higieniski zavod bo v okviru teh proslav izvedel po šolah anketo o zdravi prehrani in vplivu te na otrokovo zdravje. Nadalje bodo Rdeči križ Slovenije, Zavod za napredek gospodarstva in razna podjetja organizirala v Ljubljani razstavo

brezalkoholnih pijač. Ker se za to razstavo zanimajo tudi podjetja iz drugih republik, bo razstava v jugoslovanskem merilu. Tuja podjetja pa, ki razstavljajo na zagrebškem velesajemu so ponudila, da bodo na tej razstavi pokazala pripomočke za konzerviranje sadja, zelenjave in proizvodnjo brezalkoholnih pijač. Razstava bo v vseh spodnjih prostorih Doma ljudske armade. Razen te bo v Ljubljani tudi razstava sodobne kuhinje, ki jo bosta priredili Zavod za napredek gospodinjstva in podjetje »Slovenija les«, v Jakičevem paviljonu bo razstava otroških risb, združena s tečajem, na katerem bodo sodelovali vsi profesorji in učitelji risanja. Razstava otroških risb bo potujoča razstava, tako da si jo bodo ogledali tudi otroci in odrasli iz drugih krajev Slovenije.

Vse to in še vrsto drugega pripravljajo v Ljubljani. Po drugih krajih Slovenije pa te dni ustanovljajo pripravljalne odbore, ki bodo v svojem kraju pripravili vse, da bo Mednarodni dan otroka tudi pri njih kar najbolje uspel. Kako bodo pripravili, bomo še poročali. E. K.

„ŠTAJERSKA V BORBI“

(9. slika za naš nagradni natečaj)

Sesta (VI.) slovenska narodnoosvobodilna udarna brigada »Slavka Siandra« je bila ustanovljena 6. avgusta 1943 na Siplku. Po ustanovitvi je imela brigada ognjeni krst v avgustovski ofenzivi, ki je divjala na Moravskem. Po hudih bojih na Dolenskem in po svoji reorganizaciji je brigada odrinila v Savinjsko dolino, kjer je uničila celo vrsto nemških postojank, med njimi v dneh 30. julija do 18. avgusta tudi nemško postojanko v Lučah in v —?

Kateri kraj, v katerem je tedaj Siandrova brigada uničila nemško postojanko, predstavlja zgornja slika?

Opozorilo: vseh 10 slik dostavite skupaj.

OB ROBU dogodkov

EDENOVNO POTOVANJE

Nenavadno koristno posvetovanje v Bonnu

Uradno sporočilo o razgovorih Eden-Adenauer — V Londonu so prepričani, da bo Edenovo poslanstvo obrodilo sadove — Priprave v Rimu

Bonn, 13. sept. (AFP) V sporočilu, ki sta ga objavila federalno ministrstvo za zunanje zadeve in britanski visoki komisar v Nemčiji o razgovorih kanclerja Adenauerja s šefom Foreign Office Anthony Edenom, je rečeno, da sta državnik 12. in 13. septembra vsostrojnou poudarila evropski položaj. »Razgovori so privedli do popolnega sporazuma, pravi sporočilo. Kancler Adenauer in britanski minister za zunanje zadeve bosta z vsemi močmi nadaljevala napore za uresničitev evropske zveze, v kateri bi mogla v celoti sodelovati Velika Britanija. Oba državnika sta prepričana, da samo zveza svobodnih evropskih narodov lahko nudi potrebno podlago za ohranitev trdnega miru.«

Sporočilo pripominja, da sta kancler Adenauer in minister Eden poudarila vprašanje ponovne nemške suverenosti ter možnosti za nemški prispevek k obrambi Zahoda. Oba sta prepričana, da mora taka rešitev temeljiti na trajnem zblizanju Francije in Nemčije. Na koncu izraža prepričanje, da bodo sedanji razgovori omogočili skorajšnje sklicanje konference.

London, 13. sept. (Tanjug) V Londonu s največjim zanimanjem spremljajo potovanje ministra za zunanje zadeve Edena po Zahodni Evropi. Poročila, ki jih je doslej prejela britanska vlada v Edenovih razgovorih v Bruslju in Bonnu, potrjujejo prepričanje, da bo njegovo poslanstvo obrodilo sadove. Uradni zastopnik Foreign Office je izjavil danes, da je britanski minister za zunanje zadeve imel s kanclerjem Adenauerjem »nenavadno koristno posvetovanje«.

Kakor poudarjajo v pooblaščenih londonskih krogih, bo treba najti odgovor na več vprašanj, če naj bi se lotili izdelava stvarnega načrta za vključitev Nemčije v Atlantski pakt. Omenjajo razne možnosti in zamisli, v uradnih krogih pa so glede tega popolnoma vzdržni. Predloga, ki ga omenja današnji »Times«, da bi mogli najti rešitev problema z razširitvijo bruseljskega pakta na Zahodno Nemčijo, v britanskem zunanjem ministrstvu ne komentirajo. — Bruseljski pakt, ki so ga podpisale Velika Britanija, Francija in države Beneluxa 1948, je bil označen kot »pogodba o gospodarskem, socialnem in kulturnem sodelovanju ter kolektivni samoobrambi«. Njegov glavni namen je bil preprečiti »obnovitev agresivne politike v Nemčiji«. Ker ta pogodba vsebuje poročila o vojaški podpori za primer napada, je oživitve

Eno pa je nedvomno: Velika Britanija in druge zahodne države ne morejo dovoliti novega neuspeha, podobnega porazu EOS. Pooblaščen funkcionarji britanskega ministrstva za zunanje zadeve izjavljajo poleg tega, da se je treba lotiti nemškega problema z največjo predvidnostjo in po nadrobni pripravi. Po izjavah britanskih pooblaščenec Velika Britanija neutrudno dela za sklicanje konference devetih držav konec tega meseca, nakar bi sklicali konferenco sveta Atlantskega pakta.

Rim, 13. sept. (AFP) Predsednik italijanske vlade Scelba je sprejel danes ministra za zunanje zadeve Piccionija, ki se je bil pred tem razgovorjal z italijanskim veleposlanikom v Londonu Brosiom. Pravijo, da so sestanki visokih italijanskih državnikov v zvezi z jutrišnjim obiskom britanskega ministra za zunanje zadeve Anthony Edena.

Rim, 13. sept. (Reuter) Britanski minister za zunanje zadeve Eden je prispel danes v Rim. To je tretja etapa njegovega potovanja po zahodnih prestolnicah. Kot je znano, bo britanski minister v razgovorih z državniki zahodnih držav pročitati možnosti za ponovno oborožitev Zahodne Nemčije.

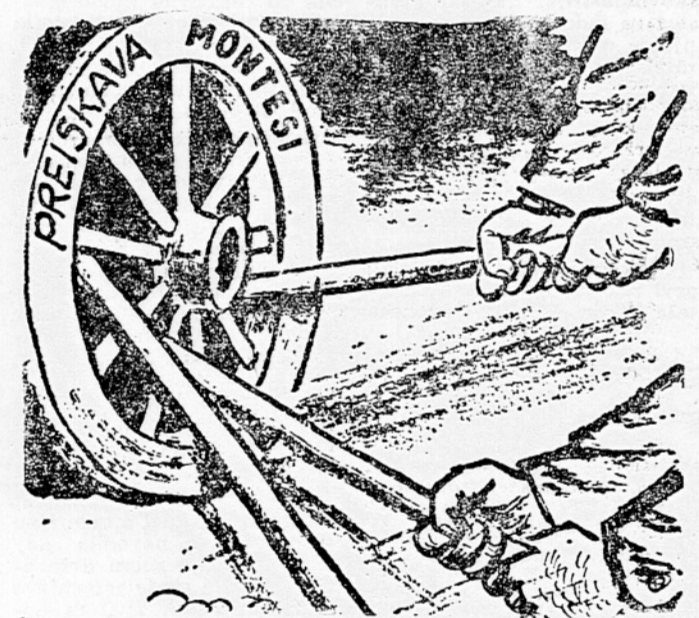
AFERA MONTESI

Vlada ne dovoli, da bi objavili resnico

Po sodbi italijanskega tiska je bila preiskava prekinjena zato, da se vlada ne bi znašla v neprijetnem položaju ob Edenovem obisku — Glavna osumljenca princ Maurizio d'Assia in Piero Piccioni

Rim, 13. sept. (Reuter) Italijanski opozicijski časopisi so zahtevali odstop predsednika vlade Scelbe in ministra za zunanje zadeve Piccionija glede na najnovejše podatke v razvo-

ju predsednik vlade Scelba odgovoren za zmedo v sodstvu, ki se je pokazala v tem primeru. Ta točen so pričakovali senzacionalnih odkritij, sedaj pa prevladuje prepričanje, da

(«Risorgimento socialista»)

ju afere Montesi, ki že leto dni obeta dramatične polit. posledice. Opozic. listi menijo, da navzočnega Scelbe in Piccionija v vladi odvzema italijanski vladi z upanjevanje v neodvisnost sodnega aparata. Dr. Raffaele Sepe, preiskovalni sodnik, ki ima v rokah ta primer, je v petek zvečer sporočil, da je ustavljen mesec — ki jo vodijo že šest mesecev v največji tajnosti —, ker javno tožilstvo ni ničesar odkrilo na podlagi njegovih odkritij. Opozicija sodi v glavnem, da

javno tožilstvo tega ne bo dovolilo, dokler britanski minister za zunanje zadeve Eden, ki bo na poti po Zahodni Evropi danes prispel v Rim, ne bo zapustil Italije, to pa se bo verjetno zgodilo v sredo. Prekinitev preiskave je v italijanski javnosti povzročila toliko večje ogorčenje, ker je večina sedaj še bolj prepričana, da so smrt Wilme Montesi resnično zagrešili ljudje iz najvišjih krogov, za katere je imel dr. Sepe pripravljena že zaporniška povelja, preden je moral

NOVICE V SLIKI

Taipeh, 13. sept. Iz kumitanskih vojaških krogov se je zvedelo, da so davki zgodaj kumitanska letala z zažigalnimi bombami in raketami napadala koncentracije kitajskih čet v bližini Amoja, položaje protiletalskega topništva in pristanišča naprave. V teh krogih pristavljajo, da uspeh napadov še ni znan in da tudi ne bo objavljen, »dokler ne bo premagan«. To je že osmi dan, kar Cang kajskovo letalstvo napada kitajski krog ozemlje z letali, ki jih je forozoski režim dobil iz ameriške pomoči. Sicer pa je celotna Cang kajskova vojska oskrbovana z modernim ameriškim orožjem in tudi pooblaščen za pomoč ameriških inštruktorjih. Slika kaže eno zadnjih vaj forozoske vojske, ki je pred ameriškim inštruktorji kazala svoje znanje pri »izkrčevanju na kopno«.

Razgovori o Tuniziji se nadaljujejo

Generalni sekretar stranke »Stari Destur« nasprotuje razgovorom

Pariz, 13. sept. (Tanjug) Razgovori med zastopniki Francije in Tunizije o notranji avtonomiji Tunizije in razmerju med njo in Francijo, ki so se začeli 4. septembra v Tunisu, so se nadaljevali danes popoldne v Parizu.

V razgovorih nameravajo izdelati osem konvencij, ki bodo urevale razmerje med Francijo in Tunizijo. Med njimi bo tudi konvencija, ki bo urevala pravice in obveznosti Francozov v Tuniziji ter Tunizijcev v Franciji in konvencija o upravi.

Izjava generalnega sekretarja stranke »Stari Destur« Salana Farhata, ki se je izjavil proti temu, da bi Francozi ostali v Tuniziji, ter povečano delovanje fehalov potrjuje mnenje, da so se začeli francosko-tunizijski razgovori v bolj neugodnem ozračju kot pred šestimi tedni. Salan Farhat je namreč zahteval, naj bi se vodili razgovori na načelnih pogodbah iz l. 1881, ki določa v 2. točki umik francoskih čet iz Tunizije takoj, ko bodo Tunizijci »sami lahko poskrbeli za red in varnost«. Tudi sedanja tunizijska vlada je za spoštovanje te pogodbe. Francoski nacionalistični krogi

tembra v Tunisu, so se nadaljevali danes popoldne v Parizu. V razgovorih nameravajo izdelati osem konvencij, ki bodo urevale razmerje med Francijo in Tunizijo. Med njimi bo tudi konvencija, ki bo urevala pravice in obveznosti Francozov v Tuniziji ter Tunizijcev v Franciji in konvencija o upravi.

Afriška verzija severnoatlantskega pakta

London, 13. sept. (Tanjug) Dopisnik »Daily Herald« iz Pretorije poroča, da pričakujejo, da bo južnoafriški minister Erasmus prinesel iz Londona načrt afriške verzije severnoatlantskega pakta. Neki Malanu nakonjen časopis predlaga, da bi Afrika in evropske države, ki imajo posesti v Afriki, sklenile novo skupno obrambno organizacijo.

Diplomatski dopisnik »Daily Herald« komentira to vest in piše, da se je minister Erasmus v Londonu gotovo pogovoril o tem, kakšno vlogo bi igrala Južnoafriška Unija v primeru, da bi se Velika Britanija zapletla v vojno v jugozahodni ali Srednji Aziji.

Odgovor na odpuste na Japonskem

Tokio, 13. sept. (Reuter) Danes je začelo dvodnevno stavko 100 tisoč japonskih delavcev, zaposlenih v ameriških vojaških oporiščih na Japonskem. Stavkajo iz protesta proti odpustitvi 25 tisoč delavcev ter zahtevajo zvišanje odpravnine za 80%.

Molotov ponuja Japonski normalizacijo odnosov

V Tokiju pravijo, da bi morala SZ normalizacijo ponuditi uradno

Moskva, 12. sept. (Reuter) Sovjetski minister za zunanje zadeve Molotov je izjavil v vprašanje nekega japonskega novinarja, da je dozorelo vprašanje normaliziranja zvez med Japonsko in ZSSR. Dejal je, da je glavna ovira za navezavo normalnih zvez med tema dr-

žavama dejstvo, da nekateri japonski krogi poslušajo ukaze ameriških vodilnih krogov, ki hočejo obdržati Japonsko v položaju odvisne države. »Japonska pa seveda ne more dolgo ostati napol okupirana država, je dejal Molotov. Sovjetska zveza je pripravljena normalizirati svoje zveze z Japonsko, če bo Japonska pokazala enako pripravljenost.«

Tokio, 13. sept. (AFP) Ko je komentiral izjavo Molotova o pripravljenosti sovjetske zveze za navezavo zvez z Japonsko, je zastopnik japonskega ministrstva za zunanje zadeve izjavil, da bi morala Sovjetska zveza srociti svojo ponudbo za rešitev nerешenih vprašanj med obema državama uradno po posredovanju neke tretje države. To bi bilo nesmiselno, če ZSSR zares želi, da bi japonska vlada zvela v pretres sovjetsko ponudbo. Po mnenju tega zastopnika izjavo Molotova ne vsebuje nič novega, pač na samo ponavljanje tistega, kar se je v zadnjem času lahko slišalo po »zasebnih kanalih«. Vlada v Tokiju pa uradno ni bila obveščena o sovjetskih namerah.

Poroc Adenauerja

Nordrhein-Westfalen, 27. junija, Schleswig-Holstein, 12. septembra. Dva datuma, ki kažeta, da se je ugled Adenauerja in njegove politike začel v Zahodni Nemčiji resno mašati. Deželne volitve v prvi teh dveh zahodnonemških deželah, ki so potekale v katoliški, po prebivalstvu najbolj številni, industrijsko razviti Severni Renu — Vestfaliji, so prinesle Adenauerju občuten poraz, ki se je zadnje nedelje ponovilo na volitvah v protestantskem, simoničnem, beguncu polnem Schleswig-Holsteinu. Leto dni je, kar so nemški krščanski demokraci z veliko zmagao na slovnih volitvah vrazovni; »plebsiciti« za Adenauerjevo politiko, vendar po dosedanjih znakih soede, bodo letošnje deželne volitve temeljito korigirale takratne »plebsicite« rezultate.

Vzrok tem korekturam leži tako v notranji, kakor tudi zunanji politiki Adenauerjeve krščansko-demokratske stranke, oziroma obdane koalicije. Razmere doma so pobrале nedavno velike, največje povpne stavke delavcev in nametancev v Hamburgu, na Bavarskem in drugod, zunanje-politično bilanco pa kaže neuspeh glede EOS, na kateri je Adenauer gradil ves čas svojo politiko.

Socialni demokraci, ki so imeli v prejšnji deželni skupščini Schleswig-Holsteina 20 poslancev, so tokrat dobili 33,2 odstotka oddanih glasov in bodo imeli v novi skupščini 25 poslanskih mest. Krščansko-demokratska unija kanclerja Adenauerja je imela v prejšnji skupščini 26 poslancev, na naslednjih volitvah pa je dobila 32,2 odstotka glasov in bo imela prvotno 25 poslanskih sedežev. Za »Blok bronceve« (BHE), ki je bil v tej deželi vedno močan, saj se je v tej tudi rodil, je doseglo 14 odstotkov in bo imel deset poslancev (poprej 14); liberalci so dobili 7,5 odstotka ter 5 poslancev (poprej 4); novoustanovljena desničarska skupina »Blok Schleswig« pa je dobila 4 mandate. Manjšinska danska stranka (poprej 2 poslanca), sedaj ne bo zastopana v deželni skupščini, ker ni dosegla predpisanih 5 odstotkov glasov. zvezno ustavno sodišče pa je odločilo nieno pritožbo zoper volilni zakon, ki je od manjšinske stranke zahteval, da mora zbrati 5 odstotkov glasov na celotnem ozemlju, ne da samo tamkaj, kjer živi danska manjšina. Danska manjšina je dobila 3,5 kominformisti pa le 2 odstotka oddanih glasov.

Robert Murphy obišče Beograd

Beograd, 13. sept. (Tanjug) Namestnik stalnega državnega posekretarja v ameriškem ministrstvu za zunanje zadeve Robert Murphy bo obiskal Beograd. Zvedelo se je, da se bo g. Murphy v Jugoslaviji razgovorjal z jugoslovanskimi osebnostmi o vprašanjih s področja gospodarskega zveza med Jugoslavijo in ZDA ter drugih prečitih problemih.

Bonn, 13. sept. (AP) Pomočnik ministra za zunanje zadeve ZDA Robert Murphy je prispel nocoj v Bonn. Računajo, da bo z zahodnonemškim kanclerjem Adenauerjem govoril o problemu oborožitve Zahodne Nemčije.

(Nadaljevanje)

BRAZILJA včeraj in danes

obdeluje svoj košček zemlje in pridelal komaj za lastno prehrano. Vprašanje agrarne reforme, ki ga je začela mlada narodna buržoazija, je ostalo na mrtvi točki zaradi odpora zemljiške oligarhije, brez katere podpore ne more danes obstojati nobena vlada.

Težkim problemom braziljske vasi je treba dodati še nepismenost, primitivnost in vse mogoče bolezni. Nekateri viri trdijo, da je 60% prebivalstva iznad 18 let nepismenih in da samo 9 milijonov ljudi od 55 milijonov zna brati in pisati. Kako dolgo bo treba, da se tako stanje izboljša, nam dokazujejo to, da sedaj samo blizu 40% vsolanih otrok redno prisostvuje pouku. Neki zdravnik je rekel, da je Brazilija ogromna bolnišnica, »le ne zdravi se v njej«. Tuberkuloza, malarija, endemični sifilis itd. zahtevajo ogromno življenj. Povprečna starostna doba je le 40 let, vendar se prebivalstvo vsako leto poveča za milijon. N. pr. v dolinah reke Doce in Amazonas do 80% ljudi mučijo intestinalni

paraziti, kar pomeni, da je delovna sila braziljskega prebivalca v veliki meri zmanjšana in da je njegov pogled na svet, zaradi tolikih tegob, ki ga tišče, fatalističen.

Ključ za razumevanje današnje Brazilije je treba v veliki meri iskati v njeni zgodovini, ki je bila, različno od drugih latinsko-ameriških držav, razmeroma mirna in nenasilna. Brazilija je edina ameriška država, ki so jo kolonizirali Portugalci, ti pa so bili razmeroma blagi oblastniki. S tem ni rečeno, da v kolonialni dobi Brazilije ni bilo krutosti in nasilja, vendar njeni koloni tam, kjer so vladali Spanci.

Portugalci svoji koloniji v Ameriki dolgo niso posevali nobene paznje, zanečarjali so jo, dokler v 17. stoletju niso našli zlata in potem strašno »koristili«. dokler niso bili zlati vreli ponovno izprani. Poleg tega so Portugalci popolnoma izolirali Brazilijo od sveta; njena pristanišča so bila zaprta tujim trgovini in naselencem.

Novi vetrovi so začeli pihati, ko je Napoleon pokoril Evropo in ogrožal tudi neodvisnost male Portugalske. Ves portugalski dvor na čelu z enolastno kraljico in regentom, je pobegnil ob varstvu angleških ladij v Brazilijo in tam ostal 13 let. Z dvorom sta prišli v divjo deželo, kjer so naseljevali samo tiste, ki niso bili dobri

doma, civilizacija in kultura, čemur se je kmalu pridružila zvest Brazilijskev o lastni vrednosti. Od te zavesti do neodvisnosti je bil potem le kratek korak.

Brazilija je edina dežela v Novem svetu, ki je bila več kot 60 let cesarstvo, če ne vzamemo v obzir kratkih epizod v zgodovini Mehike. Njeno neodvisnost od matične dežele je proglasil princ iz vladajoče portugalske dinastije, ki ga je oče pustil v Braziliji kot regenta, še pred pa mu naročil: »Raje vzemi krono sam, kot pa da bi to storil kdo drug.« Ta princ in po njegovi prisilni abdikaciji njegov sin sta bila edina brazilijska cesarja.

Brazilija je za časa cesarstva brez dvoma napredovala v vsakem oziru, toda ta napredek je bil statičen, brezživljenski. Družbena struktura se bistveno ni menjala, gospodarstvo pa tudi ne. Suzenstvo je bilo še vedno osnovno, na kateri so počivali gospodarstvo in družbeni odnosi. Liberalnost Pedra II. je pomagala razviti navidezni parlamentarni oblik vladavine, vendar je cesarstvo slonelozl na oligarhiji, kar je postalo očitno, ko je bila preko noči proglašena republika, ker je cesar z dekretom ukinil suženstvo 1888 in tako podrl edini čvrst stebel cesarstva. Z republiko so prevzeli oblast generalni, ovcenani z zmagoviti vojni proti Paragvaju in sili ob-

lasti »zelenih baronov cesarstva. Nova oligarhija je zamenjala staro. Brazilija je zelo počasi stopala na pot kapitalističnega razvoja. Fiktivne demokratske oblike, ki jih je uvedla republika, niso pomenele ničesar v deželi, kjer je narod ostal daleč od vsega, kar se je dogajalo v glavnem mestu. Sile prodiranje tuje kapitala, ki je pomagal ustanoviti buržoazijo, pomeni začetek nove dobe. Nastajajoča buržoazija ni mogla biti zadovoljna z režimom, kjer so imeli očitno besedo predstavniki starih aristokratskih rodbin. Kriza leta 1929, ki jo je Brazilija zaradi svoje tipične izvozne ekonomije še bolj občutila kot druge dežele v svetu, je pospešila prihod brazilijskega leta 1888 in Getulio Vargas je mogel skoraj brez odpora v zmagoviti pohodu v železniškem vagonu prevzeti oblast in začeti prvi resnični revolucionarni preobrat Brazilije.

Da bi ustvaril pogoje za prehod iz tipičnega agrarnega gospodarstva v kapitalistično, je moral Vargas prvenstveno izgraditi moderno zakonodajo. Z eno potezo svojega peresa je lahko zboljšal položaj delavstva in tako dobil pravico, da se predstavlja kot njegov zaščitnik. Vargas je bil prvi, ki je dal Braziliji zakone o socialnem zavarovanju, minimalnih mezdah, pravici do dopusta itd. Prej je delavske spore reševala policija, Vargas pa je začel ustanavljati delavske sindikate,

s katerimi je seveda lahko kontroliral aktivnost delavskega razreda, vendar pa dvignil njegovo razredno zavest in mu dal možnost organizirane borbe za njegove pravice.

Doba prve Vargasove administracije od 1930 do 1945 ni bila mirna; dežela se je razgibala in ustvarjeni so bili pogoji za velik skok naprej. Sprememba režima je bila tako velika, da je prišlo do velikih notranjih nemirov. Najprej je moral Vargas zlomiti odpor najbogatejše države Sao Paulo, ki je hotela povratek na ustavno vladavino. Leta 1935 je prišlo do neverjetno slabo pripravljene komunističnega udara, za katerega ni bilo nobenih pogojev. Vargas je predstavljal preveliko upanje za delavski razred, da bi lahko uspeła socialna revolucija. Kominterneta je pač pozabila, da gre za Brazilijo, kjer pogojji niso bili popolnoma zreli niti za buržoazno revolucijo. Tik pred vojno so poskusili srečo ljudi integralisti brazilijske »Zelene sravce«, ki jih je navdahnil evropski fašizem in ohrabril nekateri Vargasovi diktatorski postopki, očitno izposojeni v Mussolinijevi Italiji. Njihov »upor« so zatrla pištole Vargasovih ministrov. (Konec sledi)

Za kulisami

zagrebškega velesejma

Železarne eliminirajo grosiste — Mladinska tovarna bo pripravila dva plavža za železarne v Skoplju

Kdor hoče na VIII. mednarodnem zagrebškem velesejmu zvedeti kaj več o posameznih izdelkih, pa o načrtih naših tovarn, mora stopiti za kulise. Časisti znanja se ne bo mogel odreči. Pri naših razstavljalcih se je to svrhu gostoljubije kar preveč razpalo. Na koncu koncev se zdi človeku, da predstavniki posameznih podjetij bolj verjamejo moči naše slivovke kakor svojim komercialnim sposobnostim. Pogovore za kulisami motijo vsak trenutek šolarji in študenti, ki se najbolj zanimajo za prospekte. Večina predstavnikov jih deli preveč velikodušno, češ tudi tako pripisujemo k strokovnemu dvigu naših ljudi. Dvomim, če bi iz svojega žepa tako lahko dali kakih 80 do 100 din. kolikor stane običajno prospekt.

Letošnjemu zagrebškemu sejmu pripisujejo največji povojni uspeh. Tako visoko ga lahko označimo le sprito velikega števila domačih izdelkov. Na letošnjem sejmu moti predvsem podobnost v ureditvi in razvrstitvi posameznih letošnjih in lanskih udeležencev: to velja za belgijski paviljon, za paviljon domače lesne industrije, ki je sicer pokazala velik napredek, in še za nekatere druge. Med najlepše tuje paviljone spadajo francoski, odlikuje se zlasti po odličnih orodnih strojih, dalje grški in angleški.

Preglednost sejma je menda od leta do leta šibkejša točka. V novem lepem paviljonu, ki naj bi predstavljal našo težko industrijo, najdemo tudi kmetijsko orodje, v paviljonu tekstilnih izdelkov, obute in v gemijskih izdelkih srečavamo zgodaj igrače in druge drobnarije, v avtomobilskem paviljonu pa elektromotorje tovarne »Motore« iz Skof-

je Loke, hladilnike in kmetijske stroje itd.

Obisk je letos manjši menda edino zaradi tega, ker znaša popust na železnih le 25 % in ne 50 % kakor lani. V nenehnem diranju, ki traja od osmih zjutraj do šestih zvečer, bijejo veliko, nevidno bitko predstavniki naših železarne. Tukaj so zbrani vsi, razen iz Smederevega in Sior. Na svojem posvetovanju v Zenici so naše železarne sklenile še bolj znižati število svojih odjemalcev — grosistov. Jeseniška železarne je na priložni predlanski dobavljala svoje izdelke 70 grosistom, letos jih ima na seznamu 50. Prihodnje leto naj bi jih bilo še 11. Zmogljivost naših železarne je namreč premajhna, da bi lahko živelo s prepričljivo njihovih izdelkov okoli sto grosističnih podjetij. Tolikšno število grosistov tudi ne jamči strokovne potrebe na drobno. Vse naše železarne so sklenile pocieniti svoje izdelke, toda pri velikem številu grosistov so le s težavo zasledovale cene po vrsti državi. Jeseniška železarne je na primer ugotovila, da prodaja podjetje »Rudar« iz Beograda elektrode, ki jih je kupilo v železarne za 150 dinarjev, pri tem je vračunan popust, po 200 din. Takoj so mu stornirali pogodbo. Zanimiv potav borbe proti podjetjem, ki so naša splošna prizadevanja za odpravo monopola razumela po svoje, je prav poučen tudi za ostale panoge naše industrije.

Naša strojogradnja je dosegla v zadnjem letu silen razmah! To velja le za obseg proizvodnje ne pa za izob. Med vsem domačimi razstavljalci orodnih strojev se najbolj odlikujejo stroji iz zagrebške tovarne »Prvomajska«, ki izdeluje v Isriah že 40 raznih orodnih strojev,

Lahko rečemo, da je kolektiv te tovarne — te dni razstavljena »Prvomajska« tudi na mednarodnem sejmu na Dunaju — za več razredov pred ostalimi domačimi. Svoje mesto v domači proizvodnji orodnih strojev si vse bolj zagotavlja naša znana mladinska tovarna v Železnikih pri Beogradu. Na svojem razstavnem prostoru ima vrsto težkih orodnih strojev in stiskalnic. Zaenkrat jih izvažajo tudi v Turčijo, Egipt in Brazilijo. Njeni načrti za bodoče so proizvodnja vseh vrst brusilnih strojev, stružnice tipa karusel in krožnih žag. Med drugim se pripravljajo na proizvodnjo strojne opreme za tri tovarne lesotnih plošč. Letošnja proizvodnja bo znašala predvidoma 6.500 ton, prihodnje leto naj bi bila večje za 30 %. Lani je znašala vrednost proizvodnje 3,6 milijard, letos naj bi se povečala na 4,5 milijard, prihodnje leto na okoli 7 milijard. Letna vrednost proizvodnje v znesku 12 milijard je cilj tovarne »Ivo Ribar — Lole«, ki bo v sodelovanju in po načrtih zahodno-nemške tvrdke »Jucho« pripravila za železarne v Skoplju dva plavža z dnevno zmogljivostjo po 600 ton surovega železa.

Strokovno združenje bi bilo potrebno tudi pri pekih

Uredba o združevanju gospodarskih organizacij dopušta široke možnosti raznim gospodarskim podjetjem, da se združijo v strokovne združenja pri obrtni zbornici LRS, ki imajo predvsem nalogo dvigati nivo njihovega članstva.

Nekatera podjetja so to že storila ter so v tej smeri dosegla že pomembne uspehe. Med drugim bi omenili tudi vrtnarje in cvetličarje, ki so tudi čutili potrebo po takem združenju in so izvolili sedemčlanski iniciativni odbor, ki mu je zaupano nadaljnje delo.

Ker je naša obrt med zelo važnimi na področju preskrbe prebivalstva, nam narekuje potreba, da ne odlašamo več in da takoj začnemo z delom. Tako da bomo lahko naši mladi generaciji (vajencem) nudili več strokovne izobrazbe iz naše stroke.

Strokovno združenje pekov bi imelo nalogo predvsem navezati stike z naprednimi državami in se seznaniti z njihovim delom. Prav tako bi se seznanili z njihovo literaturo, ki je imajo iz pekovske stroke precej na razpolago (Avstrija, Nemčija, Švica in Italija). Istočasno pa bi to strokovno združenje imelo nalogo vzgajati nove kadre za predavatelje iz naše stroke, ki bi lahko mnogo koristili s tem, da bi na raznih tehničnih vajencih, ki se uče za pomočnike in pomočnikov, ki se pripravljajo na mojstrske izpite opravljal strokovna predavanja.

V kratkem bo izšla knjiga, v kateri bodo v grobem prikazani procesi, ki nastajajo vse od pečenja žita do izpeke kruha. Ta knjiga, ki jo bo izdala Obrtna zbornica LRS, je namenjena predvsem vajencem iz naše stroke. Kljub temu, da bo ta knjiga zelo poljudno pisana, se ne smemo zadovoljiti samo s tem. Zdržujemo, da imamo možnost ustanoviti tudi laboratorij, kjer bi lahko raziskovali in ugotavljali kvaliteto moke in pečenega kruha.

Združenje pa bo potrebno pritegniti tudi strokovnjake, ki se bavijo s študijem ljudske prehrane in imajo za seboj že dolgotrajne izkušnje. J. D.

Veliko število raznih livarn ki jih srečavamo letos na sejmu, je sicer vzpodbudno spričoč razširjen težnji za industrializacijo po vsej državi, vendar zapuša obiskovalcu tudi precej skrbi. Kakovost izdelkov iz mnogih livarn namreč ne zadošča niti za lokalne razstave. Glede celotne naše kovinske industrije, pa strojogradnje in finomehanike, ni podjetij, ki je treba povedati, da so le-te panoge prilagojene predvsem našim najbolj občutnim dnevnim potrebam in mnogo manj perspektivnim. V primeru z obsegom proizvodnje v tovarnah teh panog najdemo na letošnjem velesejmu v Zagrebu razmeroma prav majhno število preciznih izdelkov. To je deloma mogoče opravičiti z nujnimi potrebami po osnovnih strojih, vendar je pri planiranju te proizvodnje po tovarnah prav očitno precej industrijskega oportunitizma in majhne pripravljenosti, da bi ngriznili v težje stvari. Vse-akor bi morali naši planski instrumenti in družbeni plani v bodoče bolj učinkovito delovati tudi v tej smeri. Isto velja še za našo trgovino, ki ima na izbiri precej manj kot kaže letošnji velesejem. J.K.

J.K.

Gospodarske vesti

Novi načrti za razvoj indijske industrije. Indijski minister za industrijsko proizvodnjo je objavil nove načrte za razširitev posameznih panog industrije. Indija namerava med drugim graditi še dve tovarni za umetna gnojila, ki naj bi bili dograjeni v treh letih. Med ostalimi bodo gradili tudi tovarno letalskih motorjev in nekaj tovarn elektromateriala.

Na Japonskem so izdelali prvi reaktivni motor. Njegova teža znaša 450 kg. Japonska

industrija že sprejema naročila za reaktivne motorje.

Indonezija bo imela letos na razpolago za izvoz okoli 240.000 ton sladkorja, za domače potrebe pa ga bo ostalo okoli 480.000 ton.

Avstrijski izvoz aluminija se je v prvem polletju zmanjšal za 1.800 ton v primeru z istim obdobjem lanskega leta, in je znašal 11.640 ton. Izvoz se je zmanjšal zaradi ustavitve ameriških nakupov. V prvem polletju je kupila Zahodna Nemčija za 40 milijonov šilingov avstrijskega aluminija, Poljska za 30 milijonov, med uvozniki avstrijskega aluminija so bili razen tega še Švica, Holandska, Argentina, Jugoslavija in Brazilija.

Zivila za cink in svinec Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil, da je dal ministrstvu za kmetijstvo navodila, naj začne s posameznimi državami razgovore glede zamenjave ameriških viškov živil za svinec in cink. Tako nabavljajo svinec in cink bodo registrirali v posebne zaloge, ki ne bodo namenjene tržišču. ZDA kopljuje torej poleg rednih tudi zaloge svinca in cinka za posebne namene, razen tega je predsednik Eisenhower zavrnil predlog za povišanje zvoznih carin za svinec in cink.

Občina Litija ima že nad 5000 prebivalcev

Litijska občina je med petimi največjimi občinami v ljubljanski okoličini. Pred njo so edino Domžale, ki se bližajo 10.000 prebivalcu, na drugem mestu je Vrhnika, ki ima nad 8000 prebivalcev, na tretjem mestu je Kamnik in pred Litijo so še Medvode, ki imajo nad 5000 prebivalcev. Ob zadnjem ljudskem štetju dne 31. marca 1953 je imela Litija 4872 prebivalcev, in sicer 2182 moških in 2690 žensk.

Nenehen razvoj Litije pa beleži stalen porast prebivalstva. Ob koncu letošnjega julija je bilo v Litiji 4997 prebivalcev, ob koncu prejšnjega meseca pa smo že prekoračili 5000 in je bilo 51. julija 5022 prebivalcev.

Kdo je vpisan z seznam litijske občine kot 5000. prebivalec, bo gotovo zanimalo tega ali onega, Tom

Na zagrebškem velesejmu razstavlja podjetje »Impol« iz Slovenske Bistrice, ki preusmerja svojo proizvodnjo na predelavo aluminija, dve kabini za Pohorsko vzpenjačo. Takih kabin ima za štiri osebe. Kabine so zelo lično izdelane.

Lepša slika Jesenic

Jesenice kmalu ne bodo več znane samo po plemenitih lekljih in odličnih sportnikih, prav kmalu bodo zasilevale kot važno železniško in tujsko prometno središče.

Do sedaj je bilo v tem pogledu storjenega v zadnjih letih veliko, posebno pa v letošnjem letu, ko so Jesenice dobile prav gotovo eno izmed najlepših cest za bogato razsvetljavo; na Jesenicah grade dalje lege nasade in parke, ki razveseljujejo delovne ljudi in vedno večje število tujcev, ki prihajajo sem od vsepovsodi.

Gospodarska, gradbena in komunala dejavnost je v letošnjem letu dosegla na Jesenicah svoj višek. Uredili so cestno razsvetljavo, urejajo hudoourne, pločnike, ceste in kanalizacijo, gradilo pa tudi vodovod, ki je veljal dolga leta za težak in pereč problem.

Največja pridobitev jeseniškega kovinarskega mesta pa je lepa Razgledna pot na sončni strani Jesenic, ki bo vodila od Plavža do Koroske Bele. Prve gradnje obetajo, da bo to nekaj posebnega za Jesenice.

Zaželeno in potrebno bi bilo, pospešeno dograditi kolodvor, ki bo omogočil drugo leto služiti svojem namenu. Takoj po ureditvi kolodvora na Jesenicah začeli urejevati bodoči center trgovec Jesenic pred kolodvorom, kjer bodo zgradili nov velik in nujno potreben hotel s številnimi sobami, prostori za tuje in restavracijo, poleg hotela bodo začeli z gradnjo Doma kulture, ki bo osrednja stavba v bodočem centru. Prostor pred kolodvorom je določen tudi za veliko trgovsko hišo in za spomenik vsem številnim žrtvama NOB.

Na Jesenicah bodo že drugič začeli z gradnjo sodobno urejene pekarnice in mlekarne. Vse to je jeseniškemu mestu nujno potrebno. Tu bo dovolj prostora tudi za otroško in brezkakolono restavracijo. Gradili bodo tudi novo gimnazijo in šole na Plavžu, Hrudi in Koroski Beli. Zgraditi bodo tudi otroški vrtec, kjer bodo zgradili novo velik in nujno potreben hotel s številnimi sobami, prostori za tuje in restavracijo, poleg hotela bodo začeli z gradnjo Doma kulture, ki bo osrednja stavba v bodočem centru. Prostor pred kolodvorom je določen tudi za veliko trgovsko hišo in za spomenik vsem številnim žrtvama NOB.

Indonezija bo imela letos na razpolago za izvoz okoli 240.000 ton sladkorja, za domače potrebe pa ga bo ostalo okoli 480.000 ton.

Avstrijski izvoz aluminija se je v prvem polletju zmanjšal za 1.800 ton v primeru z istim obdobjem lanskega leta, in je znašal 11.640 ton. Izvoz se je zmanjšal zaradi ustavitve ameriških nakupov. V prvem polletju je kupila Zahodna Nemčija za 40 milijonov šilingov avstrijskega aluminija, Poljska za 30 milijonov, med uvozniki avstrijskega aluminija so bili razen tega še Švica, Holandska, Argentina, Jugoslavija in Brazilija.

Zivila za cink in svinec Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil, da je dal ministrstvu za kmetijstvo navodila, naj začne s posameznimi državami razgovore glede zamenjave ameriških viškov živil za svinec in cink. Tako nabavljajo svinec in cink bodo registrirali v posebne zaloge, ki ne bodo namenjene tržišču. ZDA kopljuje torej poleg rednih tudi zaloge svinca in cinka za posebne namene, razen tega je predsednik Eisenhower zavrnil predlog za povišanje zvoznih carin za svinec in cink.

Občina Litija ima že nad 5000 prebivalcev

Litijska občina je med petimi največjimi občinami v ljubljanski okoličini. Pred njo so edino Domžale, ki se bližajo 10.000 prebivalcu, na drugem mestu je Vrhnika, ki ima nad 8000 prebivalcev, na tretjem mestu je Kamnik in pred Litijo so še Medvode, ki imajo nad 5000 prebivalcev. Ob zadnjem ljudskem štetju dne 31. marca 1953 je imela Litija 4872 prebivalcev, in sicer 2182 moških in 2690 žensk.

Nenehen razvoj Litije pa beleži stalen porast prebivalstva. Ob koncu letošnjega julija je bilo v Litiji 4997 prebivalcev, ob koncu prejšnjega meseca pa smo že prekoračili 5000 in je bilo 51. julija 5022 prebivalcev.

Kdo je vpisan z seznam litijske občine kot 5000. prebivalec, bo gotovo zanimalo tega ali onega, Tom

Jesenice kmalu ne bodo več znane samo po plemenitih lekljih in odličnih sportnikih, prav kmalu bodo zasilevale kot važno železniško in tujsko prometno središče.

Do sedaj je bilo v tem pogledu storjenega v zadnjih letih veliko, posebno pa v letošnjem letu, ko so Jesenice dobile prav gotovo eno izmed najlepših cest za bogato razsvetljavo; na Jesenicah grade dalje lege nasade in parke, ki razveseljujejo delovne ljudi in vedno večje število tujcev, ki prihajajo sem od vsepovsodi.

Gospodarska, gradbena in komunala dejavnost je v letošnjem letu dosegla na Jesenicah svoj višek. Uredili so cestno razsvetljavo, urejajo hudoourne, pločnike, ceste in kanalizacijo, gradilo pa tudi vodovod, ki je veljal dolga leta za težak in pereč problem.

Največja pridobitev jeseniškega kovinarskega mesta pa je lepa Razgledna pot na sončni strani Jesenic, ki bo vodila od Plavža do Koroske Bele. Prve gradnje obetajo, da bo to nekaj posebnega za Jesenice.

Zaželeno in potrebno bi bilo, pospešeno dograditi kolodvor, ki bo omogočil drugo leto služiti svojem namenu. Takoj po ureditvi kolodvora na Jesenicah začeli urejevati bodoči center trgovec Jesenic pred kolodvorom, kjer bodo zgradili nov velik in nujno potreben hotel s številnimi sobami, prostori za tuje in restavracijo, poleg hotela bodo začeli z gradnjo Doma kulture, ki bo osrednja stavba v bodočem centru. Prostor pred kolodvorom je določen tudi za veliko trgovsko hišo in za spomenik vsem številnim žrtvama NOB.

Na Jesenicah bodo že drugič začeli z gradnjo sodobno urejene pekarnice in mlekarne. Vse to je jeseniškemu mestu nujno potrebno. Tu bo dovolj prostora tudi za otroško in brezkakolono restavracijo. Gradili bodo tudi novo gimnazijo in šole na Plavžu, Hrudi in Koroski Beli. Zgraditi bodo tudi otroški vrtec, kjer bodo zgradili novo velik in nujno potreben hotel s številnimi sobami, prostori za tuje in restavracijo, poleg hotela bodo začeli z gradnjo Doma kulture, ki bo osrednja stavba v bodočem centru. Prostor pred kolodvorom je določen tudi za veliko trgovsko hišo in za spomenik vsem številnim žrtvama NOB.

Indonezija bo imela letos na razpolago za izvoz okoli 240.000 ton sladkorja, za domače potrebe pa ga bo ostalo okoli 480.000 ton.

Avstrijski izvoz aluminija se je v prvem polletju zmanjšal za 1.800 ton v primeru z istim obdobjem lanskega leta, in je znašal 11.640 ton. Izvoz se je zmanjšal zaradi ustavitve ameriških nakupov. V prvem polletju je kupila Zahodna Nemčija za 40 milijonov šilingov avstrijskega aluminija, Poljska za 30 milijonov, med uvozniki avstrijskega aluminija so bili razen tega še Švica, Holandska, Argentina, Jugoslavija in Brazilija.

Zivila za cink in svinec Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil, da je dal ministrstvu za kmetijstvo navodila, naj začne s posameznimi državami razgovore glede zamenjave ameriških viškov živil za svinec in cink. Tako nabavljajo svinec in cink bodo registrirali v posebne zaloge, ki ne bodo namenjene tržišču. ZDA kopljuje torej poleg rednih tudi zaloge svinca in cinka za posebne namene, razen tega je predsednik Eisenhower zavrnil predlog za povišanje zvoznih carin za svinec in cink.

Občina Litija ima že nad 5000 prebivalcev

Litijska občina je med petimi največjimi občinami v ljubljanski okoličini. Pred njo so edino Domžale, ki se bližajo 10.000 prebivalcu, na drugem mestu je Vrhnika, ki ima nad 8000 prebivalcev, na tretjem mestu je Kamnik in pred Litijo so še Medvode, ki imajo nad 5000 prebivalcev. Ob zadnjem ljudskem štetju dne 31. marca 1953 je imela Litija 4872 prebivalcev, in sicer 2182 moških in 2690 žensk.

Nenehen razvoj Litije pa beleži stalen porast prebivalstva. Ob koncu letošnjega julija je bilo v Litiji 4997 prebivalcev, ob koncu prejšnjega meseca pa smo že prekoračili 5000 in je bilo 51. julija 5022 prebivalcev.

Kdo je vpisan z seznam litijske občine kot 5000. prebivalec, bo gotovo zanimalo tega ali onega, Tom

Posavski teden v Brežicah

Na zadnjem zbrbu volitev so sklenili da bo občina Brežice praznovala svoj občinski praznik vsako leto 28. oktobra na dan, ko je bila ustanovljena 1. breziška četa. Obtem se bodo spominjali težkih dni ob koncu oktobra, ko je okupator pričel z splošnim izseljevanjem slovenskega življa v Nemčijo.

Ljudski odbor mestne občine in SZDL v Brežicah so sklenili, da bodo trajale proslave 1 teden in se bodo imele imenovale POSAVSKI TEDENI V BREŽICAH. Vsakoletne tedenske proslave bodo razširjene na vse spodnje Posavje, kajti Brežice so kot močan kulturno-gospodarski center vezane na dejavnost bližnje in daljne okolice.

Na sporedu proslav so kulturno-prosvetne in gospodarske prireditve. Napovedane so predstave dramskih del, oper, pevski in glasbeni koncert, vse v novi dvorani prosvetnega doma v Brežicah. Nadalje bodo priredili razne razstave kmetijske, gospodarsko-obrtniške, filatelistične ter pregled idejnih in glavnih projektov šolskih gradenj v krškem okraju.

V okviru Posavskega tedna bodo priredili razne fizikalne igre in turnirje v nogometu, odbojki, košarki, lahkoatletiki in telovadno akademijo. Sahisti bodo imeli dvoboje, turnir in eno simultano nekega velemejstara. Proslavo in prireditve bi povežali z braisrko Hrvaško, tako da bi poudarili sodelovanje, ki je že itak tradicionalno v organizaciji slovensko-hrvaškega festivala, ki se vrši vsako leto v Brežicah.

Za svečanosti proslav Posavskega tedna bodo mesto Brežice lepo uredili, tako da bo mesto dobilo lepši in praznični izgled. V okviru priprav je kot glavna naloga dovršiti veliko dvorano v Prosvetnem domu, namestiti nove klopi in urediti nasade in parke. Tom

Indonezija bo imela letos na razpolago za izvoz okoli 240.000 ton sladkorja, za domače potrebe pa ga bo ostalo okoli 480.000 ton.

Avstrijski izvoz aluminija se je v prvem polletju zmanjšal za 1.800 ton v primeru z istim obdobjem lanskega leta, in je znašal 11.640 ton. Izvoz se je zmanjšal zaradi ustavitve ameriških nakupov. V prvem polletju je kupila Zahodna Nemčija za 40 milijonov šilingov avstrijskega aluminija, Poljska za 30 milijonov, med uvozniki avstrijskega aluminija so bili razen tega še Švica, Holandska, Argentina, Jugoslavija in Brazilija.

Zivila za cink in svinec Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil, da je dal ministrstvu za kmetijstvo navodila, naj začne s posameznimi državami razgovore glede zamenjave ameriških viškov živil za svinec in cink. Tako nabavljajo svinec in cink bodo registrirali v posebne zaloge, ki ne bodo namenjene tržišču. ZDA kopljuje torej poleg rednih tudi zaloge svinca in cinka za posebne namene, razen tega je predsednik Eisenhower zavrnil predlog za povišanje zvoznih carin za svinec in cink.

Kdo je vpisan z seznam litijske občine kot 5000. prebivalec, bo gotovo zanimalo tega ali onega, Tom

Uredništvu

Ali je združevanje šol smolrno?

Mnogo se razpravlja in sliši o združevanju šol, zlasti na Gorškem. Precejšnje razburjenje vlada tudi posebno v vaseh, kjer mislijo ukiniti šole, učence pa priključiti sosedni šoli.

Ne bi govorila na dolgo in široko, rada bi samo malo pojasnila, zakaj sploh šole združujemo. Vzemimo samo primer: na določeni šoli je en sam učitelj, ki poučuje štiri razrede — III. in IV. dopolnena, I. in II. popolnena. Na sosedni 20 minut oddaljeni šoli je prav tako en učitelj, ki tudi poučuje 4 razrede. Ker se v dopolnjenih razredih urah poučujeta dva razreda, da hkrati (III. in IV.), je nemogoče doseči pri učencih tisti uspeh, kot bi ga dosegli, če bi imel učitelj samo en razred dopolnena. Ker zahteva naša socialistična stvarnost od učarine čim več znanja, je ena rešitev v tem, da združujemo šole. V tem primeru bi združili obe enooddelčni šoli in pouk bi bil v šoli, ki je v boljšem

stanju. Tako bi imela šola dve učni moči. Poučevali bi dopolnena in popolnena, in sicer ločeno po razredih (samo IV. razred, in ne več III. in IV. razred skupaj).

Posameznim šolam ni mogoče dati visokega proračuna in zato skušamo, da bi bil proračun za vsako najnujnejše stvari. Zato je ena izmed rešitev tudi ta: enooddelčna šola je imela okrog 50.000 din letnega proračuna, druga sosedna šola, po številu učencev prav tako velika, približno isti proračun 50.000 din; če bi bili šoli združeni, bi laže vzdrževali tudi zgradbo samo.

Vaščani, ki so prizadeti glede ukinitve njihove šole, naj s premislekom preberejo ta dopis in naj kar z veseljem pošiljajo svoje otroke v sosedno vas v prepričanju, da bodo dosegali boljše uspehe.

Silva Gradišček,
upr. osnove šole Lože
pri Vipavi

Pohod II. grupe odredov je eno najslavnjših dejanj slovenskega partizanstva. Z njim primerjajo partizani le še pohod XIV. divizije in sicer upravičeno: oba pohoda sta polna junaških dejanj, požrtvovalnosti, vztrajanja pri izvrševanju zapovedi, nesebičnega žrtvovanja posameznikov in celih enot, oba sta imela za daljni razvoj borbe na Stajerskem ogromne posledice. Primerjava obeh pohodov po kakih drugih kriterijih bi bila zelo neumestna, ker sta bila izvršena v popolnoma različnih okoliščinah.

Misel, da bi bilo zelo koristno poslati na Stajersko ojačanje, se je rodila že v kasni jeseni 1941. Prvi poizkus je bil storjen za božič istega leta, ko je II. stajerski bataljon prešel nemško-italijansko mejo. Nemci so bataljon napadli pri Libergu nad Litijo; čeprav so bili poslošeno tepeni, se je moral bataljon umakniti nazaj preko meje, ker so Nemci Savo močno zastražili. Do maja 1942 je bataljon prerastel v II. grupo odredov, ki je tedaj poizkusila z drugim prodorom preko Save. Rezultat je bila slavna zmaga pri Ljtlji, toda prehod Save zoget ni uspel, grupa se je umaknila nazaj v okoličino Stične.

Poslednji borec II. grupe je smrtal za svojo častno dolžnost prišli na Stajersko, čeprav so bila poročila, ki so od tam prihajala po redkih kanalih, vse prej kakor ugodna: Nemci so s strašnim terorjem časno neprečeto nadaljnji vzpon osvo-

bodilnega gibanja, partizanske enote so se preko težke zime prebile zdesetkovane, vsa dežela je bila preprežena z nemškimi postojankami. Kljub temu in morda prav zato so vsi borci goreli od žele, priti čimprej na Stajersko in pokazati Nemcem, kdo je gospodar te prelepe dežele. Vprašanje je bilo samo, kako priti čez Savo, ki se je že dvakrat pokazala močnejša od Nemcev.

V začetku junija 1942 so bili pripravljani za pohod štirje bataljoni izbranih borcev. Oborožitev je bila za tiste čase odlična, 28 puškamitraljezov in 2 teška mitraljeza. Se več kakor vsi mitraljezi sta pa veljala pogum in predanost stvari NOB, ki sta preveljala vse borce do zadnjega. Bila je to sicer maloštevilna (okrog 500 mož), toda res izbrana vojska, sposobna za izvrševanje najtežjih nalog.

Kvaliteti borcev je ustrezala kvaliteta štaba. Imena Staneta, Tomaža in Skale so bila zadostno jamstvo, da bo ta udarna enota zadalja sovražniku težke udarce ob čim manjših lastnih žrtvah.

Priprave so nekoliko motili Italijani, ki so napadli ozemlje okrog Stične. Napisal sem: »Nekoliko so motili.« in res kljub desetkratni premoči, tankom, topovom in drugemu orožju v desetih dneh bojev niso mogli pravi ničesar doseči. 6.000 Italijanov je v vsem tem času v boju proti enemu samemu partizanskemu bataljonu prodrla le

TO NE BREGAR:

Pohod II. grupe na Stajersko

5 km globoko v osvobodeno ozemlje, pa še to le ob cesti. Vsa ta borba, v kateri enote II. grupe niso pretrpele skoraj nikakih izgub, je potekla kot zelo uspešna generalna pred boji z jačjim nasprotnikom, z Nemci.

Kmalu po italijanski ofenzivi je Glavno poveljstvo presekalo razmišljanja štaba grupe, kako priti preko Save. »Ker je Sava za nas zelo trd oreh, je najbolje, da se je izognete tam, kjer se ne da bresti. Na Stajersko boste šli preko Notranjske in Gorenjske, Savo pa boste prekoricali na Gorenjskem, kjer ne predstavlja nikake za preke.« Kako zaupanje je imelo Glavno poveljstvo do II. grupe, dokazuje dejstvo, da je bila ta že sama po sebi težka naloga zabeležena še z nekaj dodatki: po možnosti razrušiti most pri Borovnici in pomagati gorenjskim partizanom, da osvobodijo ozemlje od Dolomitov do Poljanske in Selške doline.

Če preišljujemo o tem po veljuj danes, ko poznamo takratne razmere na Gorenjskem in Stajerskem, nemško moč in hotenje obdržati Stajersko in

Gorenjsko za vsako ceno, bi morda sodili, da je bilo neizvršljivo. Takrat je bilo drugače. Vsi smo vedeli le eno, in sicer, da je na Stajersko treba priti za vsako ceno. Vsi smo se zavedali, da se bodo vse žrtve, ki bodo potrebne za izvršitev te naloge, bogato obrestovale. Stajerska je bila neizčrpen rezervar novih sil za ljudsko vojsko, potrebno je bilo le zbuditi z vojaškimi uspehi duha ljudstva, ki je bilo stoodstotno na strani osvobodilnega

Angleško šolstvo v kratkem

To leto se je več skupin jugoslovanskih prosvetnih delavcev mudilo v Angliji, da bi si ogledali njene naravne in kulturne zanimivosti, — nas prosvetne delavce pa so seveda najbolj zanimala šole.

Veljani so zelo gostoljubni. Jugoslovane so sprejeli zelo lepo in so se živo zanimali za našo ekonomsko in kulturno dejavnost. Pa pustimo to! Povrnimo se k našemu. Reklji boste: saj bi sedaj lahko govorili o velškem in ne angleškem šolstvu. Da! Toda bistvenih razlik med sistemom sploh ni. Edina bi bila ta, da je materinski jezik od 1944. leta v njihovih osnovnih in nižjih srednjih šolah velški, angleški, pa drugi živ jezik, ki se ga obvezno uče.

Ki bi mogoče kakega bralca preveč dolgočasil, če bi temo razvlekel in detajliral, bom poskušal podati le osnovne črte njihovega šolskega sistema.

Pri njih se začenja obvezno šolanje že s petim letom starosti. Otrok, star pet let, se v šoli pretežno igra, toda tudi piše in brati se že uči. Nekaj šestletnih otrok sem sam preizkusil in ugotovil, da znajo gladko brati in svoje prve silknice. Ne smete si misliti, da imenujejo prve razrede otroške vrtnice, ne, to je njihova »Junior school«.

Tudi pri nas v zadnjem času poudarjamo predšolsko dobo od 5. do 7. leta starosti kot najvažnejšo in najbolj bogato v duševnem razvoju otroka. Govorilo se je, da bodo otroški vrtnici za starejše otroke (od 5. do 7. leta starosti) postali zakon, kar bi bilo popolnoma pravilno.

Po šestih letih šolanja v osnovni šoli, ali bolje, ko je otrok star 11 let, lahko gre v gimnazijo. Seveda mora opraviti sprejemni izpit. V mnogih krajih otroke testirajo. Otrok, ki je pri testiranju dobil le do 70 točk, je umsko nerazvit in mora v pomožno šolo; od 85 do 110 točk je normalno razvit in lahko gre v gimnazijo, ki ima poudarek na ročnih spretnostih. To šolo imenujejo Secondary modern school; 110 točk je povprečen inteligentni kvocient. Od 110—140 točk prejmejo nadarjeni otroci in grejo v gimnazije s poudarkom na humanističnih predmetih, od 140 točk dalje pa so nadpovprečno umsko razviti otroci.

Ce enajstletnik ne opravi sprejemnega izpita, ne more v gimnazijo (našo klasično), nego le v »modern school«, ki je zelo podobna naši bivši mešanski šoli. Šolanje v njej traja štiri leta. Zelo zanimivo je bilo opazovati dijake v tej šoli pri ročnem delu v njihovih delavnicah.

Lep napredek kmetijske zadruge v Dolenjskih Toplicah

Na polletnem občnem zboru kmetijske zadruge v Dolenjskih Toplicah so ugovorili, da je zadruga dobro delala, saj je imela čez 52 milijonov din prometa. Zadruga se bo v kratkem preselila v svoje trgovske prostore, saj se gradnja nove stavbe naglo približuje zaključku. V dosegljivih prostorih ni bilo možno blago dobro shraniti in se ga je vedno precej porjavilo.

Tudi živinorejski odsek je dobro napredoval. Zadrugiški imajo že kar lepo število plemenske živine, po dobri letošnjih košnji pa bodo lahko prirast govejne živine že znatno povečali. Ze letošnji jesen bo zadruga pridelala celo razstavo plemenske živine. Živinorejski razstavljalci bodo dobili nagrade — po 50 kg živilskih otrobov, najlepša živina pa bo posebej nagrajena, za kar je za druga doboletna vsota 70.000 din.

Po razstavi bo semenj, na katerem bodo živinorejci dobro pridelali lepe plemenske živali. Pričeli bodo voditi tudi rodovnik, kar do sedaj zaradi premajhnega števila živine niso delali. Zadruga se sedaj trudi, da bi dobila za dobo deset let v uporabo pašnike na Koveškem.

Na področju sadjarstva so imeli veliko dela. Zadruga je vse sadno drevje članov poskrpila s škropilni protiv kaparj. Se več pa bo storila zadruga za sadjarstvo v bodoče. Posebno pozornost je zadruga posvetila pokončevanju kolodarskega krošča, ki se je spet pojavil v občini v velikih množinah. Krompirišča zadrugišnih posestnikov so brezplačno poskrpili in tega nevarnega škodljivca precej zatrli. Vendar pa kakor kažejo izkušnje ne zadošča škropiti samo ne, katere njive, temveč bo treba v bodoče prisiliti tudi ostale gospodarje, da poškrpijo svoje krompirjeve nasade, za kar bo moral poskrbeti občinski ljudski odbor. Pokazalo se je namreč, da se je koloradar preselil z drugih njiv na škropiljene že sedaj; pred kopanjem krompirja.

V načrtu za prihodnje leto so si zadrugiški zadali nalogo zgraditi v prvi vrsti skladišča za gnojila, cement za odkup poljedelskih pridelkov ter zbiralnico za mleko. Nabavili pa si bodo tudi še nekaj raznih strojev, ki jih nujno potrebujejo, in škropilnik.

Ker se je zadruga v Soteski razšla je topliška KZ prevzela vsa aktivna in pasiva, do prihodnjega obnove zboru pa so izvolili v odbor tudi zastopnika iz Soteske.

kalniki. Doraščajoča dekleta so se pridno ukalaj; njihova učiteljica pa nam je prijazno odgovorjala na vprašanja. Šolanje v gimnaziji tega tipa traja navadno šest let. Po zaključku opravljajo izpite. Sta dve vrsti izpitov. Ce imate le prvega, ne morete na univerzo; z drugim imenovanim »Advanced Level examination« pa lahko nadaljujete študije na vsaki višji šoli. Še nekaj je na gimnazijah (Grammar school) važno. Ze v tretjem razredu se dijaki odločijo, katero skupino bodo študirali; jezikovno ali realne. V njihovih šolah ni zaostankarjev. Dijaki, ki so razdeljeni po inteligenci, navadno v skupine A, B in C in vsi napredujejo. Zgodijo se lahko, da dijak, ki je v drugem šolskem letu v skupini B in pokaže napredek, lahko naslednje leto napreduje v skupini A.

Poleg teh šol so še razne strokovne šole, kjer je poudarek na stroki. O teh tu ne bom govoril.

Ze vsega je razvidno, da služijo njihove šole predvsem praktični potrebi. Pozabil sem omeniti tudi telesno vzgojo, važen predmet v njihovi šoli. Televadajo dvakrat na teden po 40 minut, poleg tega pa imajo enkrat na teden obvezno športno popoldne. Ob sobotah nimajo pouka, prav tako tudi v nedeljo ne.

To je nekaj grobih potez o njihovem šolstvu. Tudi naše šole se reformirajo in se kaže, da bodo vse bolj služile praktičnim ali, če hočete, družbenim potrebam. Saj prav sedaj začenjajo ob veliki reformi doživljati naše šole novo lice.

In še nekaj za konec. V Angliji so še zmeraj posebne šole, — »public ali boarding schools«, — ki jih obiskujejo tisti, ki lahko dobro plačajo in uspevajo tudi, če niso sposobni, — toda nekaj takega je mogoče le tamkaj, kjer igra denar glavno vlogo.

Z vsakega razstava slikarstva in kiparstva Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije vzbujajo prav takšen interes mednarodne publike, ki se nahaja v Dubrovniku, kakor to vzbujajo letne igre. Generalni tajnik zveze tov. Celebonovič pravi o tej razstavi v svojem predgovoru med drugim: Organizatorji Dubrovniških letnih iger »so se v želji, da se bolj poudarjajo kulturni pomen svojega festivala, obrnili na Zvezo likovnih umetnikov Jugoslavije, da naj v času letnih iger priredi razstavo jugoslovanskega slikarstva in kiparstva. Glede na to, da je minilo več kot tri leta od zadnje tovrstne razstave, se je zdelo koristno in nujno konfrontirati dela naših likovnih in raznih kulturnih centrov. Vsakega združenju poedinih republik je bilo prepuščeno, da v okviru proporcionalne razdelitve prostora v dubrovniški Umetniški galeriji izbere takšna dela likovnih umetnikov, da bi se prikazalo, kaj se je ustvarilo v njihovem krogu v preteklih treh letih. Zatorej ima ta razstava revijalni karakter, a istočasno se je hotelo doseči, da bi prikazali vse umetniške struje, ki so in ki delujejo pri nas z najkvalitetnejšimi deli.

Umetniška galerija je dala Zvezi na razpolago svoje prekrasne prostore in obenem svoje dragocene izkušnje ter s tem pripomogla k ustvaritvi te prve jugoslovanske razstave v Dubrovniku. Ni izključeno, da bo prav ta akcija postala mejnik in začetek tradicije letnih festivalskih razstav v času Dubrovniških letnih iger. V tem primeru, pravi Celebonovič, bi se moralo zožiti razstavni program, ker bi se s tem lahko zanimanje publike koncentriralo na določeno generacijo in definirano tematiko. S tem bi se v bodoče lahko organiziralo tudi inozemske tovrstne razstave, kakor je to težnja na gledališkem področju Dubrovniških letnih iger.

Impresija, ki sem jo dobil o tej razstavi, je vkljub temu, da sem rogneal nekatere naše velike slikarske in kiparske osebnosti, izredna, a obenem tudi prirčna. Slovenski likovniki so prav gotovo dobili najlepšo dvorano v Umetniški galeriji, ter delujejo tako ubrano ter je prav na tej osnovi interes občinstva največji ob slovenski skupini.

Nisem poklican dajati ocene razstavljenih umetnin, temveč podajam le trenutni vtis. Kiparja Boris in Zdenko Kalin sta vzbujala prav posebno pozornost z deli »Torzo«, »Metka« in »Otroške igre I. in II.« Dalje Miha Maleš s tremi temperi, Riko Debenjak z dvema mrtvina prirodama »Citron« in »Čaša«, Gobjmir Kos s »Tulipani«. Hrvti so značilno zastopani, posebno me je impresioniral Anton Motika: »Cvetje«, »Mesnica«. Najmnožje, a tudi najštevilnejši so Srbi in Črnogorci.

Z »Robinjo« je te dni Dubrovnik slavnostno proslavil na svojih letnih igrach štiri stoletnico smrti avtorja Hamleta Lucića. Uvodni govor pred slavnostno predstavo je imel dr. Gavella, umetniški direktor Zagrebskega dram-

atskega gledališča in režiser Lucićeve »Robinje«. Režiser dr. Gavella je postavil dejanje v mogočno okolje na trgu pred kneževim dvorom v Dubrovniku, kjer je »Robinja« v zaključni sceni ob bajno razsvetljeni renesančni palači dosegla v svoji zunanji in notranji podobi svoj veliki umetniški izraz — ter delovala, čeprav je vse težje skozi igro le na dialogih in monologih — impresivno močno!

Ifigenija na Tavridi, tragedija v petih dejanjih, je vzbudila na letnih igrach veliko zanimanje zaradi svojega slovesa — vsekakor pa tudi zaradi umetniške interpretacije. Režiser dr. Branko Gavella je Ifigenijo postavil v prirodni ambient parka Gradac ter ves ogromni prostor izkoristil v mizansceni do skrajnih možnosti tako, da je vsak nastop, razen, da je zanimanje občinstva ogromno, tako da je bilo deset predstav v naprej razprodanih. Globoko sem prepričan, da bi ljubljanska Drama s predstavo Hamleta v Gavellovi režiji, ki je bila uprizorjena pred leti, imela velik umetniški uspeh v Dubrovniku ter bi tako pred mednarodno publiko lahko tudi naši umetniki potrdili slovenski igralski sloves.

Kot letošnja premiero na letnih igrach je pripravil režiser dr. Marko Potez »Sen kresne noči«. Izgledi so, da bodo Shakespearove predstave v bodoče zavzele dominantno pozicijo v repertoarju dubrovniških letnih iger.

Za prihodnjo sezono so že v točko priprave za uprizoritev »Sv. Ivane« Bernarda Shawa, ki jo bo režiral Bojan Stupica. V načrtu je tudi filmski festival domače in tuje produkcije in s tem v zvezi sestanek vseh naših filmskih ustvarjalcev med letnimi igrami v Dubrovniku.

Maks Furijan

PRIPRAVLJA SE »TEDEN MUZEJEV«
Na iniciativo Zveze muzejsko konservatorskih društev Jugoslavije bo v oktobru prirejen »Teden muzejev«, sponemnikov in naravnih znamenitosti, katerega namen je, zbuditi zanimanje za spomenike kulturne preteklosti, ki se nahajajo v naših številnih muzejih. Zvezni odbor za organizacijo te kampanje je že izdelal okvirni načrt, na podlagi katerega bodo republiška društva izdelala svoje programe. Predvidena je izdaja priročnikov, ki bodo najbolj obdelali teme s področja muzejskih preučevanj.

V Beogradu so že v teku obširne priprave. Različni muzeji bodo odprli posebne razstave, na sporedu bo vrsta popularnih javnih in radijskih predavanj, etnografski muzej bo izdal album slik itd. Turistične agencije in nekatere množične organizacije pripravljajo tudi izlete in ekskurzije v kraje s pomembnimi arheološkimi ter arhitektonskimi spomeniki. I. S.

Desetletnica jugoslovanske kinematografije
Beograd, 13. sept. (Tanjug). Na sestanku upravnega odbora Zdrženja filmskih proizvajalcev Jugoslavije so odobrili okvirni načrt za proslavo 10-letnice jugoslovanske kinematografije, ki bo meseca decembra po vsej državi. Ob tem pomembnem jubileju bodo organizirali v Beogradu in v mnogih krajih Jugoslavije »Teden domačega filma«, v okviru jugoslovanske kinoteke pa bodo odprli razstavo o zgodovinskem razvoju domače kinematografije. V Beogradu bodo bržkone priredili tudi slavnostno akademijo in objavili slavnostno število »Zvezda«, v katerem bo natisnjeno pomembnejše gradivo iz razvoja domačega filma. Prav tako bo v času proslave omogočen prebivalcem Beograda ogled filmskega mesta v Košutnjaku.

KULTURNI RAZGLEDI Pismo iz Dubrovnika

Tretnja razstava slikarstva in kiparstva Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije vzbujajo prav takšen interes mednarodne publike, ki se nahaja v Dubrovniku, kakor to vzbujajo letne igre. Generalni tajnik zveze tov. Celebonovič pravi o tej razstavi v svojem predgovoru med drugim: Organizatorji Dubrovniških letnih iger »so se v želji, da se bolj poudarjajo kulturni pomen svojega festivala, obrnili na Zvezo likovnih umetnikov Jugoslavije, da naj v času letnih iger priredi razstavo jugoslovanskega slikarstva in kiparstva. Glede na to, da je minilo več kot tri leta od zadnje tovrstne razstave, se je zdelo koristno in nujno konfrontirati dela naših likovnih in raznih kulturnih centrov. Vsakega združenju poedinih republik je bilo prepuščeno, da v okviru proporcionalne razdelitve prostora v dubrovniški Umetniški galeriji izbere takšna dela likovnih umetnikov, da bi se prikazalo, kaj se je ustvarilo v njihovem krogu v preteklih treh letih. Zatorej ima ta razstava revijalni karakter, a istočasno se je hotelo doseči, da bi prikazali vse umetniške struje, ki so in ki delujejo pri nas z najkvalitetnejšimi deli.

Umetniška galerija je dala Zvezi na razpolago svoje prekrasne prostore in obenem svoje dragocene izkušnje ter s tem pripomogla k ustvaritvi te prve jugoslovanske razstave v Dubrovniku. Ni izključeno, da bo prav ta akcija postala mejnik in začetek tradicije letnih festivalskih razstav v času Dubrovniških letnih iger. V tem primeru, pravi Celebonovič, bi se moralo zožiti razstavni program, ker bi se s tem lahko zanimanje publike koncentriralo na določeno generacijo in definirano tematiko. S tem bi se v bodoče lahko organiziralo tudi inozemske tovrstne razstave, kakor je to težnja na gledališkem področju Dubrovniških letnih iger.

Impresija, ki sem jo dobil o tej razstavi, je vkljub temu, da sem rogneal nekatere naše velike slikarske in kiparske osebnosti, izredna, a obenem tudi prirčna. Slovenski likovniki so prav gotovo dobili najlepšo dvorano v Umetniški galeriji, ter delujejo tako ubrano ter je prav na tej osnovi interes občinstva največji ob slovenski skupini.

Nisem poklican dajati ocene razstavljenih umetnin, temveč podajam le trenutni vtis. Kiparja Boris in Zdenko Kalin sta vzbujala prav posebno pozornost z deli »Torzo«, »Metka« in »Otroške igre I. in II.« Dalje Miha Maleš s tremi temperi, Riko Debenjak z dvema mrtvina prirodama »Citron« in »Čaša«, Gobjmir Kos s »Tulipani«. Hrvti so značilno zastopani, posebno me je impresioniral Anton Motika: »Cvetje«, »Mesnica«. Najmnožje, a tudi najštevilnejši so Srbi in Črnogorci.

Z »Robinjo« je te dni Dubrovnik slavnostno proslavil na svojih letnih igrach štiri stoletnico smrti avtorja Hamleta Lucića. Uvodni govor pred slavnostno predstavo je imel dr. Gavella, umetniški direktor Zagrebskega dramatskega gledališča in režiser Lucićeve »Robinje«. Režiser dr. Gavella je postavil dejanje v mogočno okolje na trgu pred kneževim dvorom v Dubrovniku, kjer je »Robinja« v zaključni sceni ob bajno razsvetljeni renesančni palači dosegla v svoji zunanji in notranji podobi svoj veliki umetniški izraz — ter delovala, čeprav je vse težje skozi igro le na dialogih in monologih — impresivno močno!

Ifigenija na Tavridi, tragedija v petih dejanjih, je vzbudila na letnih igrach veliko zanimanje zaradi svojega slovesa — vsekakor pa tudi zaradi umetniške interpretacije. Režiser dr. Branko Gavella je Ifigenijo postavil v prirodni ambient parka Gradac ter ves ogromni prostor izkoristil v mizansceni do skrajnih možnosti tako, da je vsak nastop, razen, da je zanimanje občinstva ogromno, tako da je bilo deset predstav v naprej razprodanih. Globoko sem prepričan, da bi ljubljanska Drama s predstavo Hamleta v Gavellovi režiji, ki je bila uprizorjena pred leti, imela velik umetniški uspeh v Dubrovniku ter bi tako pred mednarodno publiko lahko tudi naši umetniki potrdili slovenski igralski sloves.

Kot letošnja premiero na letnih igrach je pripravil režiser dr. Marko Potez »Sen kresne noči«. Izgledi so, da bodo Shakespearove predstave v bodoče zavzele dominantno pozicijo v repertoarju dubrovniških letnih iger.

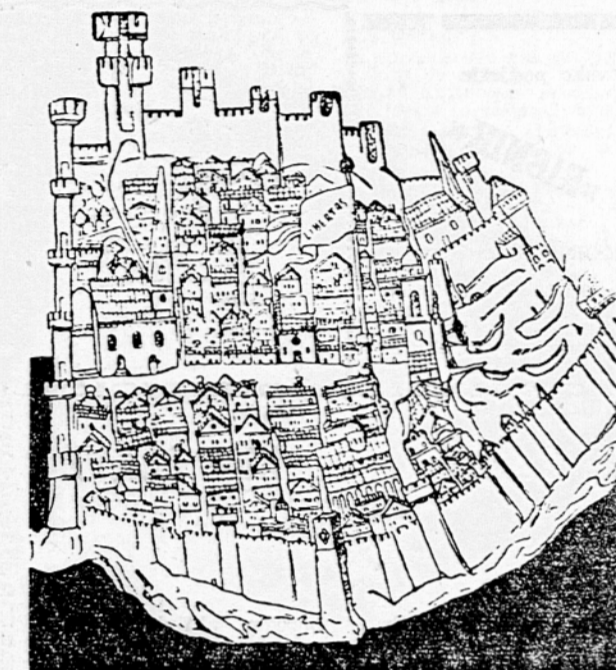
Za prihodnjo sezono so že v točko priprave za uprizoritev »Sv. Ivane« Bernarda Shawa, ki jo bo režiral Bojan Stupica. V načrtu je tudi filmski festival domače in tuje produkcije in s tem v zvezi sestanek vseh naših filmskih ustvarjalcev med letnimi igrami v Dubrovniku.

Maks Furijan

PRIPRAVLJA SE »TEDEN MUZEJEV«
Na iniciativo Zveze muzejsko konservatorskih društev Jugoslavije bo v oktobru prirejen »Teden muzejev«, sponemnikov in naravnih znamenitosti, katerega namen je, zbuditi zanimanje za spomenike kulturne preteklosti, ki se nahajajo v naših številnih muzejih. Zvezni odbor za organizacijo te kampanje je že izdelal okvirni načrt, na podlagi katerega bodo republiška društva izdelala svoje programe. Predvidena je izdaja priročnikov, ki bodo najbolj obdelali teme s področja muzejskih preučevanj.

V Beogradu so že v teku obširne priprave. Različni muzeji bodo odprli posebne razstave, na sporedu bo vrsta popularnih javnih in radijskih predavanj, etnografski muzej bo izdal album slik itd. Turistične agencije in nekatere množične organizacije pripravljajo tudi izlete in ekskurzije v kraje s pomembnimi arheološkimi ter arhitektonskimi spomeniki. I. S.

Desetletnica jugoslovanske kinematografije
Beograd, 13. sept. (Tanjug). Na sestanku upravnega odbora Zdrženja filmskih proizvajalcev Jugoslavije so odobrili okvirni načrt za proslavo 10-letnice jugoslovanske kinematografije, ki bo meseca decembra po vsej državi. Ob tem pomembnem jubileju bodo organizirali v Beogradu in v mnogih krajih Jugoslavije »Teden domačega filma«, v okviru jugoslovanske kinoteke pa bodo odprli razstavo o zgodovinskem razvoju domače kinematografije. V Beogradu bodo bržkone priredili tudi slavnostno akademijo in objavili slavnostno število »Zvezda«, v katerem bo natisnjeno pomembnejše gradivo iz razvoja domačega filma. Prav tako bo v času proslave omogočen prebivalcem Beograda ogled filmskega mesta v Košutnjaku.

Letošnje gradnje v Beli krajini

prevezlo Dolenjsko gradbeno podjetje iz Grosuplja in delo lepo napreduje.

V občini Predgrad vodovod

Končno bodo letos prišli do veljavne tudi vodovodne cevi iz Dola do Kovače vasi v Poljanski dolini ob Kolpi, ki so bile položene že pred 15 leti. Za potiskanje voda iz doline Kolpe so bile potrebne močne črpalke, tem pa je bila potrebna elektrika. Slednje je dobila dolina lani, črpalke pa bodo dobili letos. Kar so bile cevi položene le od zajetja v Dolu pa do glavnega zbiralnika nad Kovače vasio in do Predgrada, so pričeli s pripravami za položitev cevi do Deskove vasi in Starega trga.

Pozneje bodo vodovod razširili po vsej dolini. Nekaj višje ležečih vasi v dolini čaka tudi na elektrifikacijo.

V Metliki građe vinsko klet in tovarno pletenin

Metličani se vedno čutijo nekoliko zapostavljene za Crnomljam, ki je vsekakor okrajno središče. Sedaj bo ta občutek brez osnove. Pred ča-

Predhodni rezultati popisa prebivalstva

Od popisa prebivalstva, ki je bil lansko spomlad, je minilo že poludru leto, vendar so bili zaradi obilnega poseja, ki je potreben za čiščenje in podrobno obdelavo, znani samo sumarni podatki o številu prebivalstva po upravnih enotah ter osnovna razdelitev po gospodarskih panogah, ki je bila izračunana za določitev kvot za volitve v zvezni svet proizvajalcev. Sedaj je prišel objavljati Zvezni zavod za statistiko predhodne podatke za vse znake, dobljene na osnovi »V« vzorca; leti kažejo položaj v FLRJ kot celoti in v ljudskih republikah.

Kot prva je izšla obdelava gospodarskih podatkov prebivalstva v Statističnem biltenu številka 28. Napovedana sta še dva zvezka in sicer bodo v drugem podatki o starosti, zakonskem stanu, narodnosti, pismenosti in šolski izobrazbi, v tretjem pa o gospodinjstvih kot najmanjših popisnih enotah. V prvem je izšel zvezek, so precej podrobno obdelane vse gospodarske karakteristike prebivalstva, ki zanimajo širok krog ljudi: gospodarska aktivnost, poklic, položaj v poklicu, gospodarski sektor in panoge dejavnosti. Vzorec, ki ga je zasnoval in izdelal zanj osnovna navodila docent ekonomske fakultete v Ljubljani Marjan Blejec, je za prvo orientacijo popolnoma zadosten in bo odgovoril na mnoga važna vprašanja, glede katerih bi bili sicer v nezvestnosti do izida popolnih rezultatov. Za tako važne podatke, kakršni so popisni, ni pomembno samo, da so pravilni, temveč tudi, da niso zastareli, ker sicer kažejo le preteklo stanje in so z vsakim dnem manj uporabljivi za potrebe gospodarske politike. Zaradi velikega dela z obdelavo in redakcijo še dosti niso izšli dokončni in popolni podatki o gospodarskih obsežnih iz prvga popisa prebivalstva, ki je

bil l. 1948. Zato je tembolj pozdravljiva ekspektivnost organov statistične službe v FLRJ, ki so uporabili moderno statistično metodo vzorčenja in v zelo kratkem času izdali predhodne podatke. Zaradi tečnosti in splošne ko-risnosti številnih gospodarskih podatkov bomo objavili najvažnejše ugotovitve.

Osnovna je Zvezaj strojniki, strojevodij in kurjačev

Zagreb, 13. sept. (Tanjug). Na koncu I. kongresa strojniki, strojevodij in kurjačev so osnovali zvezo za vso državo z nalogo, da bo le-ta ko-ordinirala skupno delo republiških društev. Zveza strojniki, strojevodij in kurjačev Jugoslavije bo imela med drugim tudi nalogo vzpostavitve zveze s sorodnimi strokovnimi organizacijami in društvi v državi in tujini. Razen tega pa bo izdelala pravilnik o opravljanju izpitov za strojnike in kurjače, kakor tudi tehnične predpise za njihovo delavnost. Na kongresu so med drugim priporočili, naj se bodoča zveza zanima za ustanovitev šol pogonske smeri ter za strokovne tečaje in za izhajanje strokovnega časopisa. Na koncu so delegati izrazili željo, naj bi bil predsednik republike Josip Broz-Tito predsednik novo osnovane zveze strojniki, strojevodij in kurjačev Jugoslavije.

tošnje. Predlaganih je bilo vrsto načrtov, med katerimi so zelo pomembna dva pohoda po slehovih partizanskih edinic, novo krožno potovanje po notranjosti vseh republik in potovanja z ladjo po Sredozemlju. Obiskali bi tudi tuje države kot na primer Grčijo in Turčijo, morda Izrael in Egipt.

Ob konte sestanka so se še pomenili o občnem zboru Feri-alnega saveza Jugoslavije, ki bo v Beogradu sredi oktobra. Zaradi tega bodo še ta mesec izvedeni občni zbori po okrajih in posameznih družinah.

STAJERSKA NA OKOLJAH

Čestitamo strankam se priporočamo za n a k u p raznega blaga. Samostojna trgovina z mešanim blagom

»MERKUR«
Celje
Železnina — Specerija
CESTITKE vsem udeležencem proslave na Ostrožnem

ELEKTRO-RADIO SERVIS
Bled
čestita k partizanskemu prazniku na Ostrožnem pri Celju

Trgovsko podjetje
»RIBNIK«
JESENICE na Gor.
čestita k obletnici štajerskih brigad na Ostrožnem pri Celju

Kino RADIO JESENICE
pošiljata borbene pozdrave borcem, aktivistom in ostalim delovnim ljudem k praznovanju na Ostrožnem pri Celju.

S svojo veliko izbiro blaga se priporoča potrošnikom
Trgovski dom — Slov. Konjice
CESTITAMO k prazniku »STAJERSKA V BORBI«

GOZDNO GOSPODARSTVO BLED
pozdravlja udeležence proslave na Ostrožnem pri Celju in iskreno čestita borcem XIV. divizije, II. grupe

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE JESENICE na Gor.
pozdravlja vse borce in aktiviste ob proslavi na Ostrožnem pri Celju.

»VINO« trgovsko podjetje z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami na debelo in na drobno,
Postojna
čestita in pozdravlja vse delovne ljudi, posebno pa udeležence v NOB ob velikem prazniku »Stajerska v borbi«.

Obrtno podjetje
Splošno mizarstvo in plekskarstvo sobo- in erkslikarstvo
Jesenice
Cesta Borisa Kidriča 63
čestita vsem borcem in aktivistom k obletnici štajerskih brigad na Ostrožnem pri Celju.

Hotel »LOVEC«
BLED
čestita k obletnici štajerskih brigad.

»PARK HOTEL«
BLED
čestita k prazniku »Stajerska v borbi« na Ostrožnem

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE Postojna
čestita vsem borcem in aktivistom k obletnici štajerskih brigad.

Delovni kolektiv
POSTOJNA IMPORT EXPORT
izvozno, uvozno podjetje
Agentura in komisija
Postojna — Jugoslavija,
čestita vsem sodelujočim k prazniku Stajerske.

Občinski ljudski odbor Rimske Toplice
pozdravlja vse borce, aktiviste in ostalo delovno ljudstvo ob prazniku »STAJERSKA V BORBI« na Ostrožnem.

Gozdnega gospodarstva POSTOJNA
čestita in pozdravlja vse udeležence velike proslave na Ostrožnem pri Celju in borce XIV. diviz., II. grupe.

MESTNO GRADBENO PODJETJE POSTOJNA
čestita k letošnji politični manifestaciji partizanskega slavlja »Stajerska v borbi« na Ostrožnem.

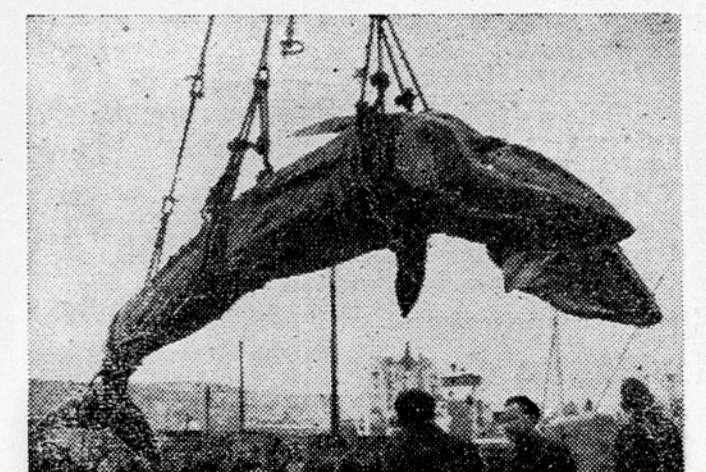
Delovni kolektiv »KOMUNALA«
KRAJ
čestita vsem borcem in voditeljem štajerskih brigad.

-AVTO SERVIS- BLED
čestita k praznovanju na Ostrožnem pri Celju.

GRAND HOTEL TOPLICE BLED
Hotel JELOVICA BLED
čestita k velikemu prazniku »Stajerska v borbi« na Ostrožnem pri Celju.

REPORTAŽA O LOVU NA KITA **Vznemirjeni Jadran**

Planinski kanal pod Velebitom-Lahen vetrič je komaj zaznavno gugal morskogladino. Naenkrat je pri Pisku sunkovito brizgnil kvišku visok curek vode iz orjaške črnkaste grdoobe, ki je ležala na morskogladini kot ladja. Ni minilo četrte ure, ko se je veliki kit zopet pojavil nekaj sto metrov dalje. To je

Lani so ribiči s Paga ujeli manjšega kita. Letos so njihovi sosedje lovili te dni precej večjega. Toda takole brezumno obsevanje kit je bil tokrat na žalost samo njihov privid. Z razstava v Ljubljani, kakršno smo videli lani, ne bo za sedaj nič...

bilo prvega septembra. Vest o velikem kitu se je kot blisk razširila po okoljskih krajih Vinjercu, Posedarju in Novigradu. Zvonili so telefoni v Benkovcu in Zadru in že naslednjega dne so bili pripravljeni za lov.

Iz Novigrada je ob dveh popoldne odplula zadržana motorna ribiška ladja »Velebit«. Skupina »kitolovcev«, oborožena z 11 puškami in strojnicami je štela 11 miličnikov in 14 radovednežev iz Benkovca in Novigrada. Zapluli so proti Novskemu žrežu, k izhodu iz Novigradskega morja. Vsi so bili tiho. Zaposlovala jih je misel na prvo srečanje s kitom. Komaj so pustili za seboj Novsko žrelo, se jim je na severu nudil čudovit prizor. Kake pol milje pred »Velebitom« je kit brizgal visoke stebre morskogladine.

»Krmno smo obrnili proti kitu, pripoveduje šef luške kapetanije v Novigradu Marijan Cvitanovič. »Bolj smo se približevali bolj sta se nas letela razburjenje in tudi

strelji iz enajstih pušk in rafal iz strojnice. Redke so bale kroglice, ki so zarile vanj. Vsi so bili namreč preveč vznemirjeni, zraven pa še negotovi, kaj je zmožen storiti ranjen kit. Strelji niso zdramili kita iz njegove brezbriznosti. Prav tako počasi je zapustil gladino; kakor da se ga ne tiče streljanje je v pozdrav še višje dvignil svoj rep nad lahno vzvalovljeno morje.

Minilo je kakih dvajset minut. Ponovno so ga zagledali. Ustavili so se šele dobrih petdeset metrov pred njim. »Redkokatera krogla je švignila v morje, največ jih je kit odnesel s seboj. Večkrat zadet se je skrčil in potopil, rep pa je dvignil neverjetno visoko, pripoveduje Djuka Vidakovič. »Zaskrbelo me je, ali ga nismo morda zares razjezili. Blizu nas se je dvignil na gladino v kratkem času še dvakrat, potem se je v trenutku potopil in ga dolgo nismo videli.

Mitraljezec te akcije poročnik Ljudske milice Veljko Guteša je bil, kot sam pripoveduje, prav tako na vsi moči prepričan, da kit ni preveč nevaren, smo se znebili strahu. Iz razdalje kakšnih 50 do 60 metrov sem spustil vanj rafal šestnajstih nabojev. Potem je dvignil rep tri metre visoko. Toda kot je bilo videti, ga tudi to ni preveč vznemirilo.

Posadka »Velebita« po tem tretjem srečanju dolgo ni ugledala velikana. Pluli so za njim do Ravenjske. Sklenili so biti oprežnejši, da bi se mu lahko čim bolj približali in streljali še točneje. Toda tudi kita so se menda lotevali podobni občutki. Postal je previden in bal se je celo

Fotoreporter pri novigradskih ribičih

brnenja motorja. Brž ko so se približali na 150 metrov se je že potopil. Tudi tokrat so streljali nanj. To je bil zadnji pozdrav »ognjenega« lova. Zmračilo se je. Vrnili so se in zahtevali novo pomoč: boljše orožje in hitrejšo motorno ladje.

Naslednjega dne se je Marijan Cvitanovič zopet odpeljal z motorno ladjo do Ravenjske. Kmalu je ugledal kita tam, kjer so ga prejšnji večer videli zadnjikrat. Svojih navad ni spremenil. Počasi je plaval proti Pisku in se vsakih 15 do 20 minut potopil in spet dvignil. Toda bil je še oprežnejši in ni se mu bilo mogoče približati. Nič več se ni tako košatil z repom. Vloge so se zamenjale. Zdaj je bil kit bolj preplašen. O tem drugem delu lova ima Marijan Cvitanovič tele spomine:

»Odlučil sem se zapustiti motorno ladjo. Namenil sem se približati kitu z navadnim čolnom. Skupaj s štirimi ribiči smo zaveslali. Ta čas so v »stunari« pri Vinjercu zadržali ribiči v mrežo 129 debelih tunov. Najbrž so začutili kita, pa je bil lov nanje mnogo lažji kot običajno. Ko smo se približali ravenjski globeli se je naenkrat komaj deset metrov od čolna pojavil ogromen nestor. Visok curek vode! Takoj nato se je potopil pod našim čolnom in zaplul proti zahodu. Kit še ni preplaval dve sto metrov, ko se je spet vrnil, zopet pod našim čolnom. Moram priznati, ni nam bilo lahko pri srcu. Vedel sem, da kit ni grabežljiv. Toda vseeno sem bil tudi to pot preplašen, ker nas je močno iznenadil. Po teh manevrih, ko je izmenjal zrak in nabrizgal dovolj vode okoli nas, je izginil poldrugo miljo daleč proti Pisku. Ko je plaval pod našim čolnom, sem lahko najbolj ocenil njegovo dolžino. V

vašem listu sta izšla že dva članka o nenavadnem jubileju avtomobila »Piccolo« in visokega starega bicikla, za katerega ni nihče vedel, kdo mu je lastnik. Visoki bicikel, ki ima prvo kolo visoko približno poldrugo meter, medtem ko je zadnje čisto nizko, okrog pol metra, hrani Tehniški muzej v Ljubljani.

Ker slučajno vem za zanesljive podatke o preteklosti kolesa in njegovem lastniku, sem se namenil napisati naslednje vrstice:

Prvi lastnik omenjenega kolesa je bil neki Popauer v Savinjski dolini, ki je bil ustanovitelj in lastnik keramične tovarne v Cepcljah pri Vranskem. On je kupil to vozilo, ki ga je dobil iz Gradca, nekako leta 1884. Moral pa je najprej v Gradec, kjer se je učil voziti na tem nenavadnem kolesu kakih štirinajst dni. Ljudje so govorili, da je šel v šolo, kjer se bo naučil voziti. Voznja s tem vozilom je bila zelo tvegana, zlasti še za priletvedno lastnika, ker je bil bicikel težak, iz masivnega železa, obroči pa tanki iz polne gume. Ne daleč od tovarne na glavni cesti, ki pelje iz Ljubljane proti Mariboru, si je pustil napraviti precej visoko klop, saj je le z njeno pomočjo lahko zlezal na kolo. Težje pa je bilo, kadar je hotel izstopiti. Tedaj je moral kolo spustiti in odskočiti: včasih se je odskočilo posrečilo, največkrat pa sta padla masivno kolo na eno, voznik pa na drugo stran. Zato je bil Popauer vedno ves povezan in opraskan, tudi kolo je vedno zahtevalo popravila pri kovaču, ker mehanikov tedaj še niso poznali, zlasti ne na deželi. Ne le, da je sam trpel zaradi poškodb, pogosto so ga klicali na sodnijo, ker so stranke zahtevale manjše in večje vsote za škodo, ki so jo povzročili zdivjani konji, ki so se plašili pred nenavadnim vozilom.

Končno se je prepričal, da za njegova leta ne odgovarja ta

moči ni bilo. Med čakanjem na veliki lov je kit izginil menda v noči od 7. na 8. september. Tega dne so ga še videli pri Ražanjacu, šest in pol milje daleč od Piska. Plaval je k izhodu iz Planinskega kanala, proti Jablancu. Dan pozneje so ga opazili v Zadarskem kanalu. Najbrž se je prebil skozi ozka Fortička vrata med Pagom in Ražanjcem. Ta obvestila so bila obnem zadnja sled za njim. Ob vsem Jadranu med Novigradom in Zadrom govore že nekaj dni edino o velikem kitu. Ugibajo, kako bi ga bilo treba loviti in se jeze, da se jim je izmuznil takorekoč iz rok; pa mnogo računajo, ko se jim je izmaknila takšna vrednost in redkost. Kot pravijo ribiči, bi lahko dobili nekaj milijonov samo za vstopnice, če bi ga razstavili na priliko v Zagrebu.

Mate Ljubič

Naši prvi kolesarji

Iz časov, ko je bilo kolesarjenje silno tvegano in je vsako klijuse podivjalo, če je videlo kolo

Šport. Vrnil se je nazaj h konjski vpregi, kolo pa je zamenjal za star klavir iz uglaševalca klavirjev, Završnikom v Grajski vasi pri Gomilskem. Novemu lastniku je za njegov poklic kolo dobro služilo, saj je imel pod vsej Sloveniji svoje stranke.

Završnik je bil mlad in prožen, ter se je prav hitro privadil vožnji na kolesu. A tudi popravila mu niso delala preglediv, saj je kot uglaševalec in izdelovalec klavirjev dobro obvladal mehaniko. Kljub temu je bil v stalni nevarnosti zaradi nepravilne izdelave tega vozila, najti večji sovražnik pa so bili psi, ki so ga stalno napadali.

V tistih časih je vsako staro klijuse podivjalo, ako je videlo ali srečalo to strašno na cesti in vsak pes se je dvije poznal za kolesom, kar je povzročilo mnogo padcev, a tudi psi so našli pod kolesom svoj konec.

Ako ne bi bilo psov in konj na cesti, bi novo vozilo prav dobro odgovarjalo, zlasti tistim, ki so imeli podobne poklice kot Završnik, tako pa zaradi večnih akrobacij in stalne nevarnosti ni bilo drugih interesentov, ter je ta visoki bicikel ostal osamljen v vsej Sloveniji. Pri drugi seriji koles, ki so prišli iz Gradca, je bilo prednje kolo precej nižje.

vendar ni bilo odjemalec, dokler niso nekaj let kasneje prišla v promet bolj lična vozila, kjer sta bili obe kolesi enako visoki, vendar še z ozkimi obroči in polno gumo.

Nekoč se je vozil Završnik z Vranskega v smeri proti Celju. V Prekopi so kolesi sreni na Farinikovem travniku, kjer je bil tudi njihov pes. Ko je zagledal bližajoče se nenavadno vozilo, se je pognal naravnost proti njemu in ga podrl. Kolo je šlo čeznj, a tudi vozač si je zanihil ročico. S tem je bila tudi za Završnika vožnja na visokem kolesu končana; počakati je moral nekaj let, ko so prišla v promet dvočkole, pripravljena in manj nevarna od njegovega.

Ker je imel Završnik v Ljubljani največ strank za uglaševanje klavirjev, se je za stalno preselil v Ljubljano, kamor je vzel s seboj tudi svoje visoko dvočkolo, ki je bilo pri nas prvo v prometu.

sellil v Ljubljano, kamor je vzel s seboj tudi svoje visoko dvočkolo, ki je bilo pri nas prvo v prometu.

Avtobusno podjetje SAP - Ljubljana
sprejme takoj v službo:
Avtokleparje (stavbne ali galanterijske kleparje),
ključavničarje,
mizarje,
kovino-brusača,
vajence za avtokaroserijsko (kleparsko in ključavničarsko) ter ličarsko obrt.

Nastop službe takoj, plača po tarifnem pravilniku.

Delavci, oziroma vajenci iz okolice Polhovega Graeca se lahko poslužujejo za prihod v službo in za povratek domov avtobusa proge Ljubljana-Polhov Gradec.

SAP - LJUBLJANA

MALI JODY

Po knjigi M. Kinnana Rawlingsove - Riše Miki Muster

271.

Buck je potegnil iz žepa steklenico žganja, ki so jo dobili v hiši starega Doka...

272.

Jody pa se ni mogel zdržati. »Stavim, da je že pečeno.« je rekel. »No, pa pokusi.« je odvrnil Penny...

273.

Le Penny ni hotel poskusiti. Počakal je, da je Mill skuhal svojo zelenjavo, nato pa v ponvi opral rezine srnjakovega stegna...

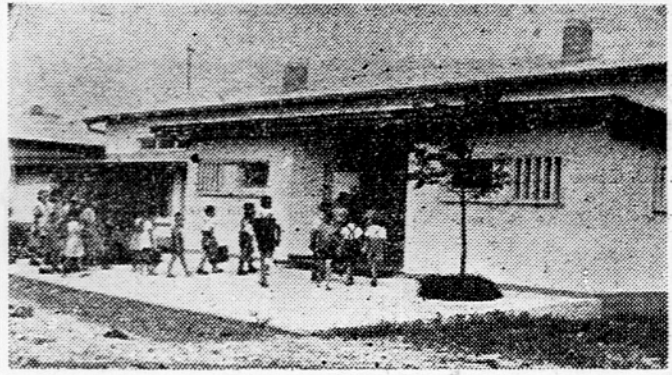
Lepa in sodobna šola - kot redko katera

Otroci gredo v novo šolo

Lanjsi smo v šolo šli čisto drugačno, v vlažno in hladno, tesno in temno...

Pravkar otvorenja šola v Dolu pri Ljubljani je za sedaj dobo razvoja naših šolskih gradenj edinstven primer...

šola in njeno funkcijo, kakršno je bilo veljavno do sedaj. Prilagojena je novim zahtevam sodobne pedagogike...

kor tudi po kakovostni izvedbi vseh del, od gradbenega podjetja »Tehnika« do zadnjega obrtnika...

in zraka, predvsem pa s takim oblikovanjem, da je otroku res topel drugi dom...

ŠE NEKAJ...

Spopad v gozdu Ko sta divja lovcva Ciril Vehovec in Slavko Golob...

Ladja »Beograda« na Dunaju Dunaj, 13. sept. (Tanjug). Dopolnje je prispela potniška ladja »Beograda« v dunajsko pristanišče...

Kruta usoda nas je onesrečila! Iztrgala nam je v najlepši življenjski dobi naši ljubljeno hčerko, ženo, mamičico, sestro, teto in svakinjo, gospo MILO GUT roj. Zuraj...

Prejeto proslavo osvoboditve Tuzle

Tuzla, 13. sept. (Tanjug). V Tuzli in okolici pripravljajo proslavo 10-letnice osvoboditve, ki se bo začela 18. septembra...

Brezčutni otroci Uslužbenici reševalne postaje Celje so v nekem hlevu našli šestletno Antonijo Košir v skrajno zanemarjenem stanju...

Nesrečni pri podiranju dreves Gozdni delavec Pavel Podgornik iz Krizne gore pri Gorici je v gozdu gozdne uprave Idrija podiral drevesa...

DNEVNE vesti

Smrtna nesreča Mizarški vajenec Martin Horvat iz Črešnovca se je igral s pištolo. Po nerodnosti je sprožil in obstrl Matijo Horvata in njegovega 12-letnega sina...

Zavod za gluho mladino v Ljubljani - logopedični oddelek - sprejema stare in nove logopate. Ki trpe na govornih motnjah od 15. 9. dalje, vsakokrat od 8. do 10. ure dopoldne.

14. septembra 1853 se je rodil na Turniški graščini pri Krškem kot sin oskrbnika slovenski botanik prof. Alfonz Paulin. Bil je profesor na ljubljanski višji (sedaj klasični) gimnaziji, nato honorarni profesor na ljubljanski univerzi ter direktor botanike v vrta. Vse svoje življenje je posvetil proučevanju flore slovenske zemlje...

14. septembra 1853 se je rodil na Turniški graščini pri Krškem kot sin oskrbnika slovenski botanik prof. Alfonz Paulin. Bil je profesor na ljubljanski višji (sedaj klasični) gimnaziji, nato honorarni profesor na ljubljanski univerzi ter direktor botanike v vrta. Vse svoje življenje je posvetil proučevanju flore slovenske zemlje...

14. septembra 1853 se je rodil na Turniški graščini pri Krškem kot sin oskrbnika slovenski botanik prof. Alfonz Paulin. Bil je profesor na ljubljanski višji (sedaj klasični) gimnaziji, nato honorarni profesor na ljubljanski univerzi ter direktor botanike v vrta. Vse svoje življenje je posvetil proučevanju flore slovenske zemlje...

14. septembra 1853 se je rodil na Turniški graščini pri Krškem kot sin oskrbnika slovenski botanik prof. Alfonz Paulin. Bil je profesor na ljubljanski višji (sedaj klasični) gimnaziji, nato honorarni profesor na ljubljanski univerzi ter direktor botanike v vrta. Vse svoje življenje je posvetil proučevanju flore slovenske zemlje...

14. septembra 1853 se je rodil na Turniški graščini pri Krškem kot sin oskrbnika slovenski botanik prof. Alfonz Paulin. Bil je profesor na ljubljanski višji (sedaj klasični) gimnaziji, nato honorarni profesor na ljubljanski univerzi ter direktor botanike v vrta. Vse svoje življenje je posvetil proučevanju flore slovenske zemlje...

MALI OGLASI KINO

VEC STRUGARJEV in strojnihi kjučavničarjev vajenih del na Izolanih stropih, sprejane »Zlati Načrt«, Ljubljana, Trzaska 15, 1475-1. GOSPODINSKO POMOČNIK, mnogo zaravo deklet z cezele, sprejane takoj. Pomočnik s poštami v Ogl. odd. pod »Pomočnik«, 1475-1. DOLAVSKI SVET Granitne in durinske Jospodil razpisuje meso komercialista. Pogoji: ekonomist z dveletno prakso v sorodni industriji ali pa inženir, z vsaj enoletno prakso, kateri delno odvisna kameno industrijo in strojni park. Pise. Pisce po dogovoru. 1475-1. POBUJTE »UNIAS« Ljubljana, Celovška c. 24, sprejane takoj: strojne tehnike z konstrukcije, kovinodarje, brusarje za galvanizacijo, kjučavničarje in navagne delavce za pručevne in vajence za livarsko stroko. 1475-1. TOVARNA električnih aparatov »TELA«, Ljubljana, Rimska c. 21 a, sprejane takoj strugarje, kječarje in rezkalce. 15049-1. VEC KVALIFICIRANIH MIZARJEV in navagnih delavcev za puščev ter 3 inžarske vajence takoj zaposli: Stavbno mizarstvo, Ljubljana - Sionska c. 16. 15066-1. TOVARNA »TEOL«, Ljubljana, Zaloška c. 54, razpisuje mesto šefa komercialne službe. Pogoji za sprejate: ekonomska fakulteta ali srednja strokovna izobrazba z daljšo prakso v komercialni službi. Ponudbe s kratkimi življenjepisom in opisom strokovne izobrazbe, znanja jezikov in dosedanje prakse. Plača po tarifnem pravilniku. 15063-1. DOBRO MESTO dobi deklet srednjih let, ki bi želela zamenjati službo kot samostojna gosp. pomočnica. Nastop takoj ali po ogl. odd. Pisce dobro. Plača v ogl. odd. 15055-1. STARIŠKO SLOVENKO, resno, sprejane takoj za gospodinsko pomočnico v družino z enim otrokom. Ponudbe na: V. Mikšič, Beograd, Strahljica, Bana št. 32 a. KROMPAR - Böhmov - tudi semeni, prodan. Naslov v ogl. odelku. 15074-1. STILNO JEDILNICO, skoraj novo, prodan. Komenška c. 15071-1. PRODAM italijansko žensko kolo. Boršč Leopold, Njegoveva 10, VI. stop., 11-56, Ljubljana. OTROŠKI VOZICEK, dobre obratnje, globok, prodan. Naslov v ogl. odd. 15059-1. GRANITNA INDUSTRIJA Jospidol, Ritzica na Poh., prodava večjo količino jeklenih prašev za ozkotirni industrijski tir, kateri se lahko uporabijo za tirno progje 60 in 70 cm. Cena prašev je po dogovoru. Prav tako prodano 4 km montirane progje na železne pragove širina 70 cm. 14817-4. LEPO KREDENCO poceni, prodan, primeren tudi za gostilno. Ogljed od 10. do 16. ure. - Novak, Stréliška 8-I. 15054-4. KUPIMO komplet diferencial za kamioncín »Fiat 1100« ali posamezne dele. Ponudbe poslati na Trgovsko podjetje »JADRO«, Piran. 14913-1. KRANJ - LJUBLJANA! Zamenjajm dvosobno sobno stanovanje z vsemu pritikinami in Ljubljani za večje v Kranju. Ponudbe v ogl. odd. pod »Takoj za menjava«. 15072-9. OPREMLJENO SOBO, po enožniti v bližini centra, išče profesor. Ponudbe v ogl. odd. pod »Takoj«. 15072-9. VISOKO NAGRADO nudim, kdor mi preskrbi dvo ali trošobno stanovanje. Ponudbe v ogl. odd. pod »Lastnik hiše«. 14833-9. ZA MIRNEGA DIJAKA I. razr. Srednje teh. šole iščem vso oskrbo, gre tudi kot sostanovalec. Nagrada v naturalijah. Naslov v ogl. odd. 15052-9. NA RESLJEVI CESTI izgubljen drap ženski jopico prošim vrniti Poljanski nasio 4. 15009-10. IZGUBLJEN zelen pokrovec s šestimi ključi avtomobila - stanovanja, vrniti »Astra«. Bežigrad 6. 15076-10. IZGUBLJEN volnen brezrokavni jaket, 12. sept. ob 11.25 pri Vilharjevi c. do trolejševne postaje. Pošten najditelj naj ga odda ali sporoči proti nagradi: Godina, Bernekerjeva 14-I. 15060-10. IZJAVLJAM, da so govornice o razmerju med menaj in Jože Fajonjnikem izmisljene torej neresnične. Novak Milka, Idrija. 15057-11. NASEL SEM črno moško kolo št. 10920, Sišenska 61. 15064-11.

TO POT ZAŠTRUPLJENJE S SIROM V kopsko bolnišnico so v petek pripeljali 4 osebe z znaki zastrupljenja. Zaštrupili so se verjetno z uživanjem pokvarjenega sira, ki so ga kupili v neki izolski trgovini. Zato je sanitarna inspekcija sir v tej trgovini takoj blokirala in uvedla preiskavo, da bi gotovila, če so njene domneve točne. Bolniki so že izven vernosti. J. L.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaja Sreda, 15. sept. ob 20. uri: I. Cankar-dr. F. Smerdu, Martin Kačur. Premiera. Izven. - Otvoritvena predstava. Četrtek, 16. sept. ob 20. uri: I. Cankar-dr. F. Smerdu, Martin Kačur. Izven. - repizija. Sobota, 18. sept. ob 20. uri: F. H. Herbert, Vaskih sto let. Konedija. Izven. Nedelja, 19. sept. ob 20. uri: F. H. Herbert, Vaskih sto let. Konedija. Izven. Zadržje. Mestno gledališče otvarja gledališko sezono s krstno predstavo I. Cankar »Martin Kačur«. Delo je dramatično dr. Franjo Smerdu. Delo je režiral Jože Gale, scenograf Niko Matul, kostume Mija Jarčeva. V naslovni vlogi nastopa Janina F. Prestnik. V ostalih vlogah ves ansambel.

RADIO SPORED ZA TOREK Poročila: 5.03, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. 5.00-7.00 Dobro jutro, draži poslušalci! (pester glasbeni spored), 7.05 W. A. Mozart: Simfonija št. 38 v D-duru »Prška: 7.30 Za gospodinjstvo: 8.10 Slovenske narodne pesmi: 8.30 Cicibanom dobre dan: 11.00 Glasbeni spored: 12.30 P. Pozdrav ob začetku slovenskih radijskih ur, b) Zgodba o tetki Jeleni (glasbena silica), ponovitev, 11.30 Sliška ura za višjo stopnjo a) Beseda dr. Božidarja Lavriča, 20 min. b) Veselimi godci, 12.30 20 min. z Veselimi godci, Kmetij. Kmet. nasveti, 12.30 Opoid. koncert, Edvard Mac Dowell: Koncert za klavir in orkester v a-moll št. 1, op. 19, 13.00 Melodije za razvedrilo, 14.30 Znanosti in tehnika, 14.40 Skladbe slovenskih avtorjev poje mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sliška (prenos iz Maribora), 16.00 Utrinki iz literaturo Ladislav Klavta: K. Sliška gročca, 16.15 Promenadni koncert (Cajkovski, De Gabaja, Ljadov, Respighi), 17.10 V plesnem ritmu, 18.00 Spojni tenisk, 13.30 Iz oper: Vincenza Bellinija in Gaetano Donizettija, 20.00 Stare slovenske pesmi in stanovanje pesmi poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberna, 20.30 Tedenski notranje-politični pregled, 20.40 Igrajo veliki zabavni orkesteri, 21.0 Literarna oddaja: S XIV. divizijo, 21.30 Pol ure slovenski satirni pjevov, 22.00 Plesna in zabavna glsba 23.00 (na valu 202.1 m, 212.4 cm ter kratkem valu 90.1 MHz), 24.00 Nočni koncert sobne glsbe, Darius Milhaud: Molierova opera, Bruno Blinn: Kraljev koncert za klavir in orkester v a-moll, Arthur B'ssa: Cudež v Gorbalsu, baletna sulta, 23.09 do 24.00 Oddaja za tujino - na valu 327.1 metrov (prenos iz Zagreba).

Papirnica Vevče prodaja dobro ohranjen 4-tonski kamion znamke »Bedford«. Natančnejše informacije dobite v Papirnici Vevče, Ljubljana - Polje.

V službo sprejememo takoj: 2 EKONOMISTA z ali brez prakse in VEČ LESNO-INDUSTRIJSKIH TEHNIKOV mlajših. Kombinat lesno-predelovalne industrije, Logatec

»15. september« Tovarna cementa in salonita, A n h o v o sprejme takoj 3 finančne knjigovodje za samostojno vodenje knjigovodstva obratov: cement - salonit - delavnic. Pogoji: Ekonomska fakulteta z najmanj tremi leti prakse v industriji, knjigovodstvu ali popolna sred. šola z najmanj sedmimi leti prakse, od teh dve leti samostojnega vodstva v finančni knjigovodstvu v enem industrijskem podjetju, ali brez popolne srednje šole z najmanj 15 leti prakse v industrijskem knjigovodstvu, od teh 5 let samostojnega vodstva v finančnem ali obratnem knjigovodstvu. - Prejemki po tarifnem pravilniku. - Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja poslati na upravo podjetja.

ZAHVALE Ob smrti mojega dragega moža ADOLFA ARKA Izrekam prav prisično zahvalo vsem ki so na kateri koli način izkazali blagenu pokojniko poslednjo čast, meni pa lajsali nezimerno žalost. Posebej se zahvaljujem gospodom zdravnikom sekt. ambulante in okoljske klinike ter ostalemu zdravstvenemu osebju za izredno skrb in veliko požrtvovalnost. - Prav iskrena zahvala vsem, ki so spremlili pokojnika na zadnji poti in zlasti njegovim čebelarjem tovarnikom, posebej se gospodu Cvetku za vrtniški poslovljni govor. Topla zahvala č. gospodom duhovnikom za opravljene obrede, vsem darovalcem cvetja ter vsem, ki so se okoli mene priznali in izrazili svoje sočutje. Ljubljana, 13. sept. 1954 Ana Arko

Uprava grosistične trgovine s kemično-tehničnimi proizvodi IMPORT »CHEMO« EXPORT, Ljubljana, Titova cesta 50 obvešča vsa industrijska, zadržna in obrtna podjetja, da bo od 16. do 18. septembra t. l. preselila zalogo kemikalij iz dosedanjih skladišč na Titovi cesti 50 v nova skladišča v Metelkovi ulici št. 4 (vogal Metelkove - Masarykove). Naprašoma vse cenjene odjemalce, da si nabavijo potrebne kemikalije do 15. t. m. iz dosedanjih skladišč na Titovi cesti 50, ker v dneh preselitve ne bomo izdajali blaga. V dneh preselitve si lahko nabavite manjše količine kemikalij v našem prodajnem odelku na Titovi cesti 15. Prodaja barv, lakov in pleskarskih potrebščin ostane do nadaljnjega v dosedanjih prostorih na Titovi cesti 50 in 15.

Dridite na Ostrožno!

Dan velike proslave »Stajerska v borbi« se bliža. Vroče debate o tem snidenju štajerskih partizanov lahko čujemo na vsakem koraku. Srečujemo pa se tudi prvoborci, partizani in aktivisti, ki smo po dolgem in po čez prehodili zeleno Stajersko od Save do Mure pa od Drave na Koroskem do Sotle in še naprej. Z velikim

navdušenjem spremljamo priprave za Ostrožno.

Tovariši borci in aktivisti! Kot prvoborec Savinjske čete ter pozneje Savinjskega bataljona, katerega je formalno nepoznani narodni heroj Franc Rozman — Stane nekaj dni pred napadom na Šostanj, povzam, da se snidenje po dolgih letih vsi borci Revirske Savinjske, Pohorske in Celjske čete 18. in 19. septembra na Ostrožnem. Znova se bomo potrojili v marševsko kolono. Naj ne bo borca, ki ne bi prišel na to partizansko srečanje. Krepko si bomo stisnili roke, ki so trdno nosile orožje in še trše tepje nemške butice ter domače izdajalce. Srečali se bomo in objuvali spomine na prve akcije, v prvem letu ljudske revolucije. Ali se še spominjate Brežiškega pohoda, borbe za Šostanj, napada na Zabukovco in akcije, ko smo iz Nazarja odnesli čevlje...?

V Kočevju bodo začeli graditi pnevmatični mlin

Po daljših pripravah bodo te dni začeli v Kočevju blizu žitnega silosa, kaj je bil zgrajen pred nekaj leti, graditi pnevmatični mlin. Dela je prevzelo kočevsko gradbeno podjetje »Zidar«, ki je že osnovalo posebno gradbišče, pričelni teden pa bodo začeli kopati temelje. Priliježe bo končano predvidoma do zime.

Novi pnevmatični mlin bo eden najbolj modernih mlinarških obratov v Sloveniji. Opremljen bo deloma z uvoženimi stroji, deloma pa jih bodo izdelala domača podjetja. Stavba mlina bo petnadstropna in bo povezana z obstoječim žitnim silosom. Gradbeni stroški brez strojev in montaže so preračunani na 105 milijonov.

Gradbena dejavnost v Kočevju

Letos je gradbena dejavnost v Kočevju zelo živahna. Grade cesto na Rudnik, ki bo asfaltirana, nadalje dokončujejo trgovski dom in grade precejšnje število stanovanjskih blokov. Te dni so začeli na prostoru med občno in cerkvi graditi stanovanjski blok, ki bo imel 24 moderno opremljenih stanovanj, v prtiličju pa bodo trgovski lokali. Z dozdajšnje teh stanovanj se bo v mestu znatno omilila stanovanjska stiska. Investitor je občina, dela pa je prevzelo podjetje »Zidar«, ki se je zelo povečalo in moderniziralo, saj gradi letos 32 objektov in zaposluje okoli 1.400 delavcev.

V duhu vas vidim preživeti borce: pohorskega Bora, Trboveljskega Zepelina, Martina Grajca — Rudija, dobroteljkega kralja — Miho, nevroznega Matevža, neumornega in urnega Strgarja, hrabro Aleno, Reberska, Urankarja, Marljivo »doktorja« Izaka, Kristli, Lista, ki se baje sprejaha nekje po Mariboru, vedno tihega in skrivnega Robido, ki v Preboldu čaka na svojo »penzijo«... Upam, da nas ni pozabil Skala, kateremu želim hitro okrevanje. Pa tudi tov. Kveder Tomaž se bržkone ni pozabil tega bataljona. Pridite vsi, da bo naš bataljon pred slavnostno tribuno zbran v polni formaciji 30 borcev!

Pozivam borce II. grupe odredov, da pridejo zanesljivo na Ostrožno. Tudi ti bataljoni morajo biti v polnem sestavu! Tovariši, to bo slavnost, katere se nismo dožvele. Celje vas čaka! Okrašenega in urejenega mesta skoraj ne boste več spoznali.

Jubilej »Kluba prekmurskih akademikov«

V okviru proslave dvajsetletnice »Ljudske pravice« bo v Lendavi še ena pomembna svečanost. Prebivalstvo Prekmurja se bo skupno s svojimi študentsko mladino ter bivšimi akademiki spominjalo dvajsetletnice ustanovitve »Kluba prekmurskih akademikov«, organizacije katere predvojni delo je z zlatimi črkami zapisano v knjigo naprednega mladinskega gibanja in severozahodnih predelih Slovenije.

Kot priča ohranjena kronika Kluba je le-ta bil ustanovljen spomladi 1934 leta — v času krepitve nazadnjaških sil v Prekmurju — z namenom da v vsakršnem oziru pomore ljudstvu svoje rodine v njegovi borbi za politične, socialne in kulturne pravice. Klub, ki je zaradi svoje dosledno napredne koncepcije takoj po ustanovitvi postal tarča napadov združene reakcije (Kleki — pozneje fabrikant Benko itd.) je dejansko izredno aktivno posegel v politično-kulturno življenje Prekmurja. Ze v letu svoje ustanovitve je organiziral množično akcijo za vzpostavitve popolne gimnazije v M. Soboti in v imenu 13.000 družinskih glavarjev in najvišjih znanstvenih in kulturnih predstavnikov slovenskega ljudstva predal izjavedno spomenico beograjski vladi. Eno leto pozneje je njegova akcija bila kromana z uspehom — na sobotški nižji gimnaziji je bil odprt peti razred s tem, da se bodo postopoma odprli ostali višji razredi. Kmalu potem so člani Kluba uspešno izvedli tudi drugo veliko akcijo: ustanovitev potujočih knjižnic po prekmurskih vaseh. Člani Kluba v katerem so se aktivno udeleževali tudi člani Partije in simpatizerji, so pomagali razen tega pri organiziranju kmečke mladine, pozneje, v času ožrožnosti svobode slovenskega ljudstva pa so bili aktivni tudi pri narodno-obrambnem in naprednem kulturno-prosvetnem delu v Prekmurju (književni večeri itd.). Na univerzi in v slovenskem javnem življenju snoh je Klub prav tako dosledno nastopal proti klerikalno-nacionalistični reakciji. Zato ni nič čudnega, če je ob času razkosanja in okupacije slovenske zemlje mnogo njegovih članov stonilo na stran borbe svojega ljudstva in položilo mlada življenja za njegovo svobodo. Ime-

Oh, to nesrečno čakanje

Tako vzdihujejo tisti, ki dan za dnem čakajo v Ljutomerški podružnici Narodne banke. Čakanje je posebno dolgočasno ob začetku in koncu meseca, ko je zaradi zaključnih računov, izplačil in uplaci ves bančni promet izredno živahen. Tje posluje za uplacičila in izplačila samo ena blagajna, zaradi tega je popolnoma razumljivo, da je čakanje in spet čakanje na dnevem redu. Te dni so v podružnici Narodne banke v Ljutomeru prenesli poslovanje iz zasilnih v novo urejene prostore. Kako bi bilo, če bi poslovanje organizirali tako, da bi uvedli dve blagajni in sicer eno za uplacičila, drugo pa za izplačila. S tem bi bilo močno ustreženo vsem, ki imajo opravke z banko, izostalo bi tudi nepotrežno čakanje, godrnjanje in zamuda časa.

Prav imaš, je prikimal Rachou. »Veliko preveč je drobnih posameznosti.«

»Kaj pa meniš o Ikaru? Več, to je tisti, ki je ušel iz labirinta in skušal leteti s perutmi iz voska. Ta snov bi bila kar pripravna za trikotno kompozicijo. Upodobil bi ga na skali z razprostrtimi perutmi, ko ravno kani odleteti.«

»Ne vem,« je neodločno pripomnil Rachou. »Nihče še ni nikoli slišal o njem. Zakaj ne bi naslikal Venero ali Diane? Ti dve sta kar primerni. Treba ti je le oditi v Louvre, posneti Boucherja¹⁸ in spremeniti kako majčkeno nadrobno...«

»Pa vesta, kje se na svetu najbolje jé? V Palermu. S kaksnimi obroki vam tam postrežejo! Za liro se naješ in napiješ kot svinja. Kakšno vino, kakšni špageti! Še angelčki bi

Partizan na Jesenicah pred jubilejem

Jesenjski telovadci imajo že davno tradicijo. Se bolj kakor pred prvo svetovno vojno in skozi vsa doba do druge vojne, je telovadstvo po letu 1945 postalo vsakdanja potreba in zahteva jesenskih kovinarjev in vse delovne mladine. Vrste telovadcev so na Jesenicah ledo za letom močnejše, prostori v telovadnici pa vedno tesnejši. Da bi nekoliko odprlo tisti stiski, so se vodniki odločili, da prirejajo vsako leto tudi telesno-vzgojne šole v taborih, ki so prinesle odlične rezultate.

Letošnje leto je bilo za jesenske telovadce izredno plodno. Za zaključek namerava TVD Partizan na Jesenicah prirediti prvo soboto in nedeljo v oktobru veliko jubilejno telovadno akademijo, na kateri bo podelili tudi priznanja najbolj delavnim in vztrajnim telesnovzgojnim delavcem.

Za zaključek dela na prostem pa bo teden dni pozneje v Ribnem pri Bledu velik tabor gorenjske mladine, ki se ga bodo v velikem številu udeležili tudi jesenčani, da skupno z ostalo mladino obudijo spomine na 35-letnico ustanovitve SKOJ in na 10-letnico prve mladinske konference na Gorenjskem, ki je bila leta 1944 na Taležu nad Ribnim na Jelovici.

IZ ADLESICEV

Gasilci v Adlesicah so nedavno imeli vrtno veselico. Za izkupiček bodo nakupili gasil orodje.

SINJI VRH v okolici Sinjega vrha

Več se pojavljajo mnogi divjih prašičev. Lovci so pripravili še nekaj poganov, toda pravega uspeha niso dosegli.

Cerkljanska občina za šole, elektrifikacijo, vodovod in druge komunalne naprave

Občina Cerkno obsega veliko področje cerkljanske kotline, po kateri je raztreseno veliko vasi, ki jim skoraj brez razlike pramankuje številnih komunalnih naprav. Znano je, da so vasi na Cerknjanskem velikotrpelje v času narodi osvojitvene vojne, saj je bilo Cerkno eno od središč upora. Občina Cerkno skrbi tako za vasi kot za samo Cerkno, ki se je po vojni močno opešalo. Dobilo je veliko novih zgradb in danes je pravo lično gorsko mesto.

Z letošnjimi gradnjami so v cerkljanski občini skoraj že zaključili. Večji gradnji sta bili letos napeljavi vodovoda v Otaletu in Čeplazu. Vodovod so sicer začeli graditi pred kakimi tremi tedni, vendar delo tako uspešno napreduje, da računajo, da bodo dogradili vodovod do konca leta. V vodovodne napeljave v Otaletu in Čeplazu bo investirano letos 7,8 milijona din. Vse izkope in druga podobna dela so opravili vaščani sami.

Prvo republiško ribiško športno tekmovanje

Preteklo nedeljo je bilo na ljubljanskem letnem telovadšču v Tivoliju prvo republiško ribiško športno tekmovanje, obenem prvo v naši državi sploh. Tekmovanje je prisotnost ribiške zveze Slovenije, sodelovali pa so športni ribiči iz vse Slovenije. Kot gostje so bili delegati ribiško športnih zvez Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Tekmovanje je gledalno veliko ribičev, njihovih simpatizerjev in precej občinstva.

Prvak Slovenije za leto 1954 v vseh disciplinah je Franc Nered (Lj.) 1499. Prvak v vseh treh disciplinah meta blesstivke je Silvo Požar (Novo mesto) 1.707. Prvak v metu blesstivke z beličarskim priborom je Karol Tekavec (Lj.) 860.

Najboljši uspeh v metu blesstivke v daljavo je dosegel Silvo Požar (Novo mesto) 71.10 m, v metanju umetne muhe v daljavo pa Franc Nered (Lj.) 22 m.

Nekaj časa sta debatirala o raznovrstnih snoveh, ki bi ustrezale slikam za Salon.

»Kaj pa, če bi se lotil kakega dobrega »Križanja?« je predložil Rachou, ko sta Venero dokončno zavrgla. »Ta so tudi kar prikladna. In v Louvru je vse polno »Križanj«, je pristavil ustrezljivo.

Na dolgo in široko sta obravnavala le sujet religieuz.¹⁷ Razsodišče je nerado zavračalo »Križanje«, »Pietà«, »Marijo Magdaleno«, ki otira Odrašenikove noge s svojimi lasmi, ali pa »sv. Boštjana«, ki nastavlja svoje na pol ženske prsi poganskim puščicam.

»Jo že imam,« je kričnil Rachou in zavzeto udaril s pestjo po mizi. »Naslikaj »mad konjenice! To, mon vieux, je za trdno najboljša zamisel, ki ne more spodleteti niti največjemu bedaku. Greš v Luxembourg, preiščeš od nidi »Detailles«, spreminiš dve ali tri uniforme in zadeva je v redu. Zanjo utegne celo prejeti bronasto odlikovanje,« je pletenčil zapeljivo.

Z vso resnobo sta začela obravnavati sujet patriotique.¹⁸ Tehnične težkoče in pa veliko število posameznosti je govorilo zoper to snov. Z iskrenim razočaranjem je Rachou priznal, da bi bil nagnen konj v naravnih velikosti studiu v precejšnjo napoto.

»Vsekakor,« je ponudil zadnjo možnost, »pa nam zmerom še preostane le sujet de famille.«¹⁹

»Rez dvoma. »Deklica, ki objokuje razbito punčo«, ali »Deček, ki krade marmelado,« je s prikritim zasmehom predlagal Henri.

Prve tri točke so na varnem

Kakor smo že poročali, se je v nedeljo popoldne začelo finalno tekmovanje 12 držav, ki so bili za naslov prvaka.

V I. kolu je imela Jugoslavija za nasprotnika Holandsko in jo premagala 3:1. Naše moštvo je zaigralo mnogo boljše kakor v predtekmovanju, zato tudi zaslužen uspeh ni izostal. Prvic je na prvi deski remiziral z dr. Euwejem, Trifunovič pa z Donnerjem, medtem ko sta dve četli točki pobasala Federer in Matanovič.

Rezultati prekinjenih partij iz I. kola v glavni skupini so bili takle: Madžarska : Argentina 1,5 : 1,5 (1). Partije še nista zaključila Gerben in Plinik, pri čemer pa je imel slednji več upanja za zmago po prekinitvi, vendar je storil napako in izgubil kmeta. Prekinjena partija kaže pozicijo, v kateri ima Madžar dva kmeta in trdnjavo, Plinik pa enega kmeta in trdnjavo.

Bolgarija : Izrael 1,3. Izraelci so visoko zmagali nad Bolgari, kar kaže, da je izraelska skupina v odlični formi. Nemčija in Holandska 1,5. Švedska 0,3 točke. Sovjetska zveza : Švedska 3,5 : 0,5. V tem srečanju so Švedci doživeli najhujši poraz, saj so dosegli tretjanski skoraj hišic, ne morejo pravihati lepote Šofe, njena jezira, toka in ostalih lepote. Toda Trenta skriva še lepše kraje.

Gorniki poznamo pod imenom Milnarica prijazen in osvežujoč studenec visoko v skalnem zapreju med Prisojnikom, Razorjem in Planjo na poti z Vršiča na Kriške pode. Skromni izvirek se poganja navzdol proti Trenti. Se preden doseže voda drevesno mejo, se Milnarica požene v Turjevja korita. Ta, navdse lepo izoblikovana tesen, se po svoji silovitosti lahko primerja z najvišjimi vodnimi tesni, kolikor jih premore domač in tuj gorski svet. Voda se poganja od tolmuna do tolmuna v ozkih prehodih, drvi v sifonih in slapovih po izlizanem koritu, ki je tu in tam globok tudi do sto metrov.

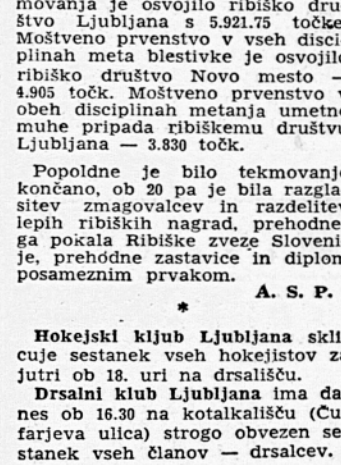
Odičel sem se, da si približe ogledam doslej še neraziskano vodno tesno, ki se odloži v senal moral uporabiti vse svoje plezalne sposobnosti in znanje, skakati z brega na breg itd. Tu je še veliko dela za naše druzne plezalice in raziskovalce. Nedvomno je ta kraj posebno čudov. Evidentno bogavstvo Trente daleč prekaša Vintgar pri Bledu.

»Komisija za planinska pota pri Planinski zvezi Slovenije je že za izdelavo poti skozi vrhota. Za za nadevalo poti skozi Korita. Z delom bodo nadaljevali še letos. Zelanja Planinske je izvedba tega edinstvenega načrta, za katerega pa nima na razpolago potrebnih sredstev, zaradi česar bi

Japonski plavalec Joro Nagasava je te dni izboljšal svetovni rekord v plavanju na 100 m z metuljčkom v času 1:05,4.

Finska atletska državna reprezentanca je v nedeljo v meddržavnem dvoboju premagala ekipo Švedske z 207:202 točkama. Najboljši rezultat tega tekmovanja je dosegel švedski metalec kopja Frederikson, ki je zalučal orodje 76,74 m daleč.

Na Logu, v središču Trente

ugnal Lundina, medtem ko se je moral Keres zadovoljiti z neodločenim izidom v dvoboju z Nilsonom.

Island : Anglija 1,5:2,5. Angličani so težko premagali Islandce: če Fedatson ne bi bil zastrelj na pške v nadaljevanju v Bardenon, bi bil končni izid lahko še drugačen. Ta dvočica je remizirala.

Nemčija : CSR 1,3. Poraz Nemčije je poleg poraza Bolgarje drugo največje presenečenje I. kola. V tolažilni skupini so bili dosegli tile izidi: Luksemburg : Grčija 1,3. Kolumbija : Kanada 0,5:3,5. Francija : Norveška 1,5:2,5. Saar : Švica 1,5:2,5. Italija : Avstrija 1,3. Danska : Finska 3,5:0,5. Irška : Belgija 1,5:2,5.

STANJE TOČK

Stanje točk po prvem kolu je v glavni skupini takole: Sovjetska zveza 3,5. Jugoslavija, CSR in Izrael 3. Anglija 2,5. Madžarska in Argentina 1,5 (1). Island 1,5. Bolgarija, Nemčija in Holandska 1,5. Švedska 0,3 točke.

V tolažilni skupini je vrstni red udeležencev naslednji: Kanada in Danska 3,5. Grčija in Avstrija 3. Belgija, Švica in Norveška 2,5. Francija, Saar in Irška 1,5. Italija in Luksemburg 1 ter Kolumbija in Finska 0,5 točke.

NOVA POT NA TRIGLAV

Da bi lepote in mir našega planinskega sveta čim bolj približali številnim gornikom, gradi komisija za gorska pota pri PZS nove, dobro nadelane in zavarovane planinske poti, ki večje najljepše kraje naših gora.

Na Triglav vodi že več poti. Najbolj znana je tista, ki veže Kredarico in Planiko preko malega Triglava z Velikim in se nadaljuje proti zahodu, ali po neopoznani italijanski — direktisimi, ozitoma po stari poti, ki se spušta z vrha proti triglavski škribini in dalje na melišča za Plave.

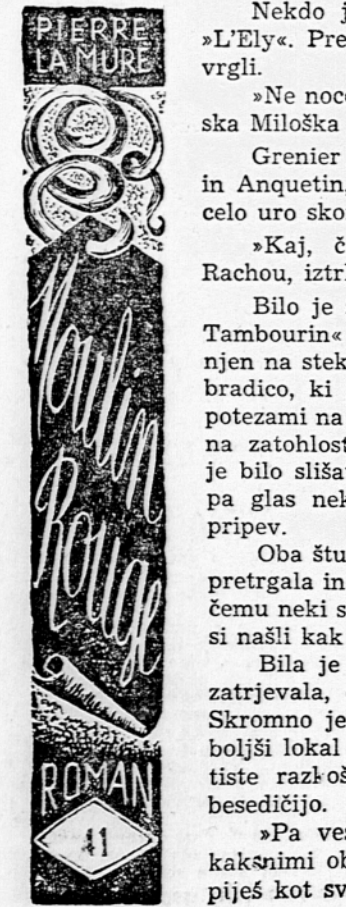
Marljivo planinci z Gorji so se lotili težkega dela. Začeli so nadelovati novo pot iz Ledin, kjer je Planika, skozi Okretšelj Triglavskih prodiv proti severozahodu do strmega Skoka, ki se dviga ob triglavski škribini. Pot bo edinstvena in bo omogočila najljaj in najbolj pristop. Pot bo zgrajena še letos.

REPVSTVO LRS V BALINANJU

V Sežani je bilo v soboto republiško prvenstvo v balinanju. Finalnega tekmovanja se je udeležilo 7 balinarjev, in sicer 4 iz ljubljanskega, 3 pa iz primorskega centra. Republiški prvak je postal Jaka Kacič (Ljubljana-Belgrad), za njim pa so se zvrstili Prunk (Polje), Filipič (Sežana), Jakše (Pošta, Lj.) in drugi.

KACIČ — PRVAK

Najboljši štirje so se plasirali za državno prvenstvo, ki se je že začelo, sredi tekmovanja pa tudi končalo zaradi protestov. Proti izvedbi finalnega dela tekmovanja je bil vložen protest, v katerem prizadeti tekmovalci protestirajo proti nalcadno vnesenim nepravilnim propozicijam.

Nekdo je predlagal, da bi šli k Agostini, drugi pa v »L'Ely«. Predloga so nekaj časa premelevali, naposled pa zavrgli.

»Ne nocoj,« je dejal Rachou. »Truden sem. Ta preklemanska Miloška Venera me je povsem zdelala.«

Grenier se je poslovil, nekaj minut za njim pa tudi Gauzi in Anquetin, ki sta odšla skupaj. Henri in Rachou pa sta še celo uro skoraj brez besed ždela sama pri mizi.

»Kaj, če bi odšla nekam jest?« je iznenada predložil Rachou, iztrkavajuč pipo ob rob mize. »Lačen sem.«

Bilo je že po večerji, ko sta vstopila v restavracijo. »Le Tambourin« je bil domala povsem prazen. V njem je, naslonjen na steklenico »chiantija«, sedel le starejši gospod s kozjo bradico, ki je žvečil jabolko, in pa plavalosa cipa s trdimi potezami na obrazu, ki je v volčjim tekem goltala juho. Prijetna zatohlost se je mešala z vonjavami kuhinje. Za zaveso je bilo slišati pridružen žvenket posode, ki so jo pomivali, in pa glas neke ženske, ki je polglasno pela neki italijanski pripev.

Oba študenta sta se komaj usedla, ko se je pesem hipoma pretrgala in je Agostina planila k njima. »Madonna mia, čemu neki sta tako pozna? Dejala sem si že: ti bambini so si našli kak boljši lokal, kot je Agostinin.«

Bila je vsa nora na poklone; zato sta ji na vse pretege zatrjevala, da ju nič ne more odvrniti od njene kuhinje. Skromno je priznala, da »Le Tambourin« morda res ni najboljši lokal na svetu, a je zato neprimerno več vreden kakor tiste razkošne pariške restavracije, o katerih ljudje toliko besedičijo.

»Pa vesta, kje se na svetu najbolje jé? V Palermu. S kaksnimi obroki vam tam postrežejo! Za liro se naješ in napiješ kot svinja. Kakšno vino, kakšni špageti! Še angelčki bi

jih jedli. Ah, Palermo!« Njena liričnost je dobivala vse večjega maha, čim bolj so ji spomini meglili krasne oči. »In v Palermu ti sonce neprestano sije. Nebo je modro kot Madonin plašč. In zrak je dehteč kot parfum...«

Ko ji je bilo dovolj slavospevov Palermu, je stekla v kuhinjo in se skoraj še tisti mah vrnila z dvema skodelama goste juhe.

Oba prijatelja sta se lágodno spravila k večerji. Kmalu nato je gospod, ki je žvečil jabolko, odšel s časopisom pod pazduho. Ob drugi mizi je lo r e t t e¹⁶ kadila cigareto ter se neopazno ogledovala v oknu iz brušenega stekla. S svojega stola je Henri opazoval počasne gibe njene roke, nemarno našobljene ustne in nežni drget nosnic, skozi katere se je vlekel dim. Plinska razsvetljava je njene poteze malce omehčala in ji pozlatala lasé.

»Si že izbral snov za svoj e n v o i ?« je nanaglovan vprašal Rachou.

»Od kraja sem mislil na kako svetopisemsko témo, kot na primer »Abraham žrtvuje sina« ali »Mojses udarja po skali«. Toda ta snov je pretežka.«

»Prav imaš,« je prikimal Rachou. »Veliko preveč je drobnih posameznosti.«

»Kaj pa meniš o Ikaru? Več, to je tisti, ki je ušel iz labirinta in skušal leteti s perutmi iz voska. Ta snov bi bila kar pripravna za trikotno kompozicijo. Upodobil bi ga na skali z razprostrtimi perutmi, ko ravno kani odleteti.«

»Ne vem,« je neodločno pripomnil Rachou. »Nihče še ni nikoli slišal o njem. Zakaj ne bi naslikal Venero ali Diane? Ti dve sta kar primerni. Treba ti je le oditi v Louvre, posneti Boucherja¹⁸ in spremeniti kako majčkeno nadrobno...«

¹⁶ Cipa, lahkoživka. — Op. prev.
¹⁷ François Boucher (1703—1770), francoski slikar. — Op. prev.

¹⁷ Verska snov, téma. — Op. prev.
¹⁸ Domovinska, rodoljubna snov, téma. — Op. prev.
¹⁹ Snov, téma iz družinskega okolja. — Op. prev.